Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1,30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXII. Celovec, petek, 10. marec 1967 Štev. 10 (1293)

PARLAMENTARNE VOLITVE V FRANCIJI:

Odločil bo šele izid v nedeljo

Prvi del letošnjih parlamentarnih volitev v Franciji je mimo. Bil je več ali manj le uvodno merjenje sil, kajti prava odločitev bo padla šele v nedeljo, ko bodo šli francoski volivci ponovno na volitve. Francoski volilni zakon je namreč zelo zapleten in zagotavlja v prvi rundi izvolitev samo tistim kandidatom, ki dobijo absolutno večino, medtem ko se morajo vsi ostali še enkrat potegovati za glasove v drugem delu volitev.

Izid prvih volitev minulo nedeljo je sicer pokazal, da večina francoskega ljudstva očitno ne odobrava politike sedanje vlade oziroma stranke predsednika de Gaulla, vendar pa so politični opazovalci prepričani, da bo de Gaulle s pomočjo vladni stranki naklonjenega volilnega zakona obdržal večino v parlamentu.

Na splošno izid prvega dela volitev ne pomeni nobenega presenečenja. Vladna stranka je dobila 8,453.512 glasov, to je 37,75 %, na drugem mestu so komunisti s 5 milijonov 29.808 glasovi oziroma 22,46 %, sledi zveza levice, ki je dobila 4,207.166 glasov ali 18,79 odstotka, za desničarski demokratični center je bilo oddanih 2 milijona 864.272 ali 12,79 % glasov, za združene socialiste 506.592 glasov (2,26 %), medtem ko so druge manjše stranke dobile skupno 1,330.967 glasov, to je 5,95 %. V primerjavi z zadnjimi volitvami sta v številu glasov predvsem napredovali vladna in komunistična stranka, kar pa ne gre le na račun zgub desničarskih sil, marveč je treba upoštevati tudi večje število volilnih upravičencev in bistveno višjo volilno udeležbo.

V precej drugačni luči pa se pokaže izid nedeljskih volitev, če upoštevamo, da so golisti ostali s svojimi 37,75 % glasov pravzaprav v manjšini in imajo proti sebi večino združenih naprednih sil, ki so skupno dosegle 43,51 % glasov. Vendar je ta večina spričo že omenjenega zapletenega volilnega zakona več ali manj brez večjih koristi, kajti golisti imajo kot vladna stranka mnogo boljše izhodišče tudi za drugi del volitev, pri katerih poleg tega lahko računajo še na podporo gospodarskega centra, ki je minulo nedeljo skoraj v vseh volilnih okoliših pokopal upe na lastno kandidaturo.

Tako si bosta v nedeljo spet stali nasproti dve veliki politični sili — desnica in levica. Napredne stranke so za drugi del volitev sklenile sporazum, po katerem bodo v vsakem volilnem okolišu skupno glasovale za tistega kandidata, ki je minulo nedeljo dobil največ glasov. Precej gotovo je, da bo z združenimi močmi uspelo povečati vpliv naprednih sil v novem parlamentu, vendar po splošnem mnenju komentatorjev ni pričakovati takega uspeha, ki bi lahko odločilno vplival na usmeritev bodoče politike Francije.

PO ZASLUGI INŽ. SIMONA WIESENTHALA:

Eden glavnih nacističnih zločincev

Franz Paul Stangel izsleden in aretiran

Vodja židovskega centra za zbiranje dokumentov o nacističnih vojnih zločincih inž. Simon Wiesenthal, kateremu se je posrečilo odkriti in ujeti že številne nacistične zločince, med njimi tudi Adolfa Eichmanna, je zabeležil nov uspeh: po dolgoletnem iskanju je odkril zloglasnega krvnika v nacističnih taboriščih Sobibor in Treblinka na Poljskem Franza Stangla, ki je obtožen umora več kot 700.000 ljudi.

Franz Stangel je bil po posredovanju inž. Wiesenthala in njegovih sodelavcev odkrit in aretiran v Braziliji, kjer je z veljavnimi dokumenti na svoje pravo ime živel že od leta 1951. Ob koncu vojne so ga aretirali Američani in ga zadrževali v raznih taboriščih do leta 1948, ko je s pomočjo ilegalne nacistične organizacije pobegnil, še preden so ga postavili pred sodišče. Od takrat je bil med prvimi na spisku nacističnih vojnih zločincev, vendar so ga izsledili šele s posredovanjem nekega bivšega gestapovca, kateremu je Wiesenthal obljubil po en cent za vsako Stanglovo žrtev — torej skupno 7000 dolarjev, če sporoči njegov naslov.

Ker je bil Stangel pred vojno avstrijski državljan, je Avstrija takoj po njegovi aretaciji uvedla postopek, da bi ga Brazilija izročila avstrijskim oblastem. Če bo prišlo do izročitve in s tem do procesa v Avstriji, se Stangel ne bo zagovarjal le za zločine, ki jih je zagrešil v taboriščih Sobibor in Treblinka. Na njegov račun gredo namreč tudi zločini na zloglasnem gradu Hartheim, kjer so nacistični zločinci pri »učenju svoje obrti« ubili 30.000 Nemcev in Avstrijcev.

VOJNA V VIETNAMU:

Mir zavisi od Amerike

Dokazovanja ameriške vlade, da vodi v Vietnamu »sveto vojno za svobodo in demokracijo«, so že povsem zgubila svojo prepričljivost. Danes že v Ameriki vplivni politiki ugotavljajo, da ta vojna v resnici prav ničesar nima skupnega z načeli svobode in demokracije, marveč nasprotno pomeni grobo kršitev ravno teh načel in očitno vmešavanje v notranje zadeve tuje države, katere ljudstvo se zato upravičeno bojuje za svojo neodvisnost.

Spričo tega spoznanja se tudi v ameriških krogih množijo odločne zahteve po ukinitvi sovražnosti. Med uglednimi ameriškimi politiki, ki ostro kritizirajo lastno vlado, se je v zadnjem času posebno jasno izjavil senator Robert Kennedy, ki je enako kot generalni tajnik OZN U Tant poudaril, da je ključ miru v rokah Amerike. Oba zastopata namreč stališče, da mora zdaj Amerika napraviti prvi korak, ker je »druga stran« dala prepričljive znake, da je pripravljena miroljubno reševati problem. V sedanjem stanju ne zadostujejo več samo lepe besede (teh so v Washingtonu povedali že mnogo preveč), potrebna so ustrezna dejanja, ker samo tako Amerika lahko dokaže, da so njena zagotovila iskrena.

Prvo »dejanje«, za katero se mora odločiti Amerika, je prenehanje z bombardiranjem Severnega Vietnama; temu naj bi kot druga faza sledilo zmanjšanje vojaških operacij, medtem ko se tretja zahteva nanaša na priznanje južnovietnamske osvobodilne fronte kot partnerja na pogajanjih. V tretji fazi gre senator Kennedy celo še dalje, saj je povsem jasno govoril o tem, da bi se morale ameriške sile umakniti.

Ker te pobude tokrat niso prišle z »nasprotne strani«, bi bilo vsekakor pričakovati, da jih bodo v Ameriki sprejeli z večjim razumevanjem kot takrat, ko je podobne zahteve postavila severnovietnamska vlada. Toda vlada v Washingtonu je tudi Kennedyjeve predloge zavrnila nenavadno hitro, kar dokazuje, da so imeli odgovor že pripravljen in da očitno niti niso smatrali za potrebno, da bi se poglobili v problematiko. Iz tega politični opazovalci sklepajo, da Washington sploh ne misli na miroljubno rešitev vietnamskega vprašanja, marveč je odločen tvegati nadaljnjo razširitev vojnega spopada.

Kakšnim namenom v resnici služi vmešavanje Amerike v vietnamske zadeve, je te dni precej nedvoumno povedal obrambni minister McNamara, ki je izjavil, da bi južnovietnamska vlada generala Kyja padla, če bi se Amerika umaknila. S tem je priznal, da Ameriki ne gre za obrambo svobode in demokracije, marveč izključno le za to, da v Južnem Vietnamu ohrani na oblasti protiljudski režim. In temu cilju končno služi po izjavi McNamare tudi bombardiranje Severnega Vietnama, češ da s tem dvigajo moralo vojakom saigonskega režima.

Ob tem priznanju iz ust enega najbolj odgovornih in merodajnih predstavnikov ameriške vlade res ni več mogoče dvomiti o tem, da so vsa zagotovila iz Washingtona le pesek v oči mednarodni javnosti, ki zato upravičeno vedno bolj odločno obsoja sedanjo politio Amerike.

Južni Tirolci

se še niso odločili

Vodstvo južnotirolske ljudske stranke je v ponedeljek ponovno razpravljalo o dosedanjih ponudbah rimske vlade za dokončno rešitev južnotirolskega vprašanja, vendar se ni moglo odločiti, ali naj te ponudbe sprejme ali jih zavrne. Za začetek prihodnjega tedna so predvidena nadaljnja posvetovanja, je pa še povsem odprto vprašanje, ali bo ob tej priložnosti uspelo doseči soglasno stališče.

V zvezi z nedavnimi razgovori zastopnikov južnotirolske ljudske stranke, ki so se v Innsbrucku sestali z vodilnimi predstavniki avstrijske vlade, je južnotirolska socialna stranka napredka objavila posebno izjavo. V njej odločno odklanja vsako odgovornost za morebiten sporazum o Južni Tirolski, do katerega bi prišlo na podlagi enostranskih strankarsko-političnih pogajanj. Predvsem pa odreka južnotirolski ljudski stranki pravico, da bi govorila in sklepala sporazume v imenu vseh južnih Tirolcev.

PRIHODNJI TEDEN:

Avstrijski obisk v Sovjetski zvezi

V torek bo odpotoval zvezni kancler dr. Klaus v spremstvu zunanjega ministra dr. Tončiča in drugih predstavnikov na enotedenski uradni obisk v Sovjetsko zvezo. Program obiska predvideva v glavnem naslednje podrobnosti:

Prvi dan bivanja v Moskvi bo kancler obiskal sovjetskega državnega presednika Podgornega, medtem ko se bo zunanji minister Tončič sestal s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Zvečer bo slavnostna predstava v Bolšoj teatru. V sredo bodo pri predsedniku sovjetske vlade Kosiginu uradni avstrijsko-sovjetski razgovori, ki se bodo nadaljevali v nedeljo, ko se bo avstrijska delegacija vrnila z obiska v Leningradu, Lipecku in Tbilisiju. Poleg uradnih sprejemov je predviden tudi obisk pri moskovskem županu ter ogled Kremlja in drugih zanimivosti. Kancler Klaus bo imel v Moskvi predavanje o „avstrijski nevtralnosti kot novi politični poti Avstrije", po uradnih razgovorih pa se bodo avstrijski državniki predstavili sovjetskemu in mednarodnemu tisku. Na povratku domov se bo avstrijska delegacija v torek 21. marca ustavila tudi v Kijevu.

Tako v obeh državah kakor tudi v mednarodni javnosti pripisujejo temu obisku precejšen pomen. Pri avstrijsko-sovjetskih razgovorih gotovo ne bo šlo le za neposredne bilateralne odnose, marveč bo prav gotovo govora tudi o načelnih stališčih do nevtralnosti. Ravno v tem vprašanju so se namreč že med lanskoletnim obiskom sovjetskega državnega predsednika Podgornega v Avstriji pokazale nekatere bistvene razlike v pogledih ene in druge strani. Zlasti prizadevanja Avstrije za vključitev v EGS spremlja Moskva s precejšnjo zaskrbljenostjo in je predsednik Podgorni lani resno opozarjal na nevarnost, da Avstrija ne bi zgubila le gospodarsko neodvisnost, marveč bi utegnila ogroziti tudi svojo politiko nevtralne države.

Občni zbor

ZVEZE SLOVENSKIH ŽENA

Minulo sredo so se zbrale v Celovcu zastopnice slovenskih koroških žena, da na občnem zboru pregledajo dosedanje delo svoje organizacije in se pogovorijo o nalogah, ki se v vsakdanjem življenju postavljajo pred ženo in mater.

Svoj občni zbor je Zveza slovenskih žena tudi letos povezala s proslavo mednarodnega dneva žena, ki ga po vsem svetu praznujejo 8. marca. Po občnem zboru pa so se žene zadržale še na prijetni družabnosti.

Bolj obširno bomo o letošnjem občnem zboru Zveze slovenskih žena poročali v prihodnji številki našega lista.

Eno leto OeVP-jevske samovlade

V začetku tega tedna je minilo eno leto, odkar je ÖVP pri državnozborskih volitvah 6. marca 1966 dobila večino v parlamentu, ki ji je omogočila, da je prvič po drugi svetovni vojni sama sestavila vlado. Prvo obletnico tega samovladanja so posamezne stranke izkoristile za to, da vsaka s svoje strani in v svojem smislu opozori na najvažnejše dogodke v minulem letu.

Pri „obračunu", ki ga je ob tej priložnosti dala ÖVP, je seveda razumljivo, da je poln samohvale. To hvalisanje se stopnjuje celo do ugotovitve, da je ÖVP že v prvem letu vladanja napravila več, kot je obljubljala pred volitvami. Žal pa je med besedami in dejanji le prevelika razlika, tako da je ÖVP-jevski slavospev precej izzvenel v prazno in so v njegovo upravičenost podvomili tudi taki krogi, ki se sicer nagibajo bolj na desno in jih zato nikakor ne bi mogli prištevati nasprotnemu taboru.

Razliko med besedami in dejanji občuti namreč vsak posamezni avstrijski državljan na lastni koži. Za primer je treba navesti le ÖVP-jevsko obljubo, da bo skrbela za trdnost šilinga in uspešen razvoj gospodarstva; dejansko pa je prvo leto ÖVP-jevske samovlade prineslo celo vrsto podražitev, kateremu se pridruži še nadaljnje padanje narodnega dohodka in nazadovanje zunanje trgovine.

Lepim besedam stojijo torej nasproti slaba dejanja, na katera je v svoji oceni enotletnega vladanja ÖVP opozoril tudi novi predsednik SPÖ dr. Kreisky. Dejal je, da pomeni prvo leto ÖVP-jevske vlade „leto škandalov in korupcij vodilnih ÖVP-jevskih mandatarjev". ÖVP danes noče govoriti o podražitvah in o vsem tistem, kar je v prvem letu svojega vladanja zamudila. Res je, da je bila v parlamentu sprejeta cela poplava zakonov, toda edini pomembni uspeh je ta, da so bogati postali še bogatejši. S tem ÖVP dovolj zgovorno dokazuje, kako si zamišlja svojo „politiko za vse Avstrijce".

Podobno se glasijo ugotovitve predsednika KPÖ Muhrija, ki je poudaril, da je ÖVP v tem letu začela uresničevati svoje protidemokratične in nesocialne namene, ko si je zagotovila monopolni položaj v podržavljeni industriji ter pri radiu in televiziji, s svojim zvišanjem cen in tarif pa sprožila nov val splošne podražitve.

Koroški Slovenci pa moramo ob obletnici ÖVP-jevske vlade ugotoviti, da kljub ponovnim prošnjam in večkratnim obljubam vse do danes ni prišlo do nadaljnjih razgovorov o reševanju manjšinske problematike.

Zgledne pobude Slovenske kmečke zveze

za sodobno kmetovanje in agrarno politiko na južnem Koroškem

Občni zbor Slovenske kmečke zveze, ki je bil v četrtek minulega tedna v Celovcu, je imel nekaj bistvenih značilnosti. Upravni odbor je s svojim poročilom pokazal južnokoroškemu kmečkemu prebivalstvu njegovo pot v razvoju industrijske družbe in integracijskih prizadevanj. Istočasno je dokazal, da je taka pot tudi v naših pogojih izvedljiva. Predpogoj njene izvedljivosti so kmečke proizvodne skupnosti, ki si znajo svoj vpliv podaljšati do zadružnega blagovnega zadružništva in njegovih podjetij za predelavo kmetijskih pridelkov, preden pridejo do potrošnika.

Nadaljna bistvena značilnost tega občnega zbora je bil odločen poziv SKZ k skupnemu jeziku kmečkih ljudi na južnem Koroškem, vseeno, če eden bolj nagiba k naprednemu, drugi pa h konzervativnemu krilu koroških Slovencev in vseeno, če kmečki ljudje vidijo svoje politično torišče v vrstah SPÖ ali pa v vrstah ÖVP. Skupni jezik je predpogoj za reševanje gospodarskih problemov kmečkega prebivalstva naših krajev, kjer kmečki ljudje sedijo skupno na eni in isti veji. Te poti se je upravni odbor držal pri vseh volitvah svoje poslovne dobe in jo je posebno pri zadnjih kmečkozborskih volitvah uspešno uveljavil.

Obširnemu poročilu upravnega odbora, katerega vsebino smo v glavnih izvlečkih že zadnjič objavili, je sledilo poročilo nadzornega odbora. Podal ga je njegov predsednik Janko Ogris st., ki je ugotovil, da je upravni odbor dobro deloval, da je bil aktiven in da je njegovo delo hvalevredno. Nadzorni odbor ni čutil potrebe, da bi moral upravni odbor še k delu vzpodbujati. Storil je veliko in napravil bi bil še več, če bi se pričeli tudi drugod kmetje tako združevati, kakor so se pričeli v zadnjih dveh letih po Podjuni.

V svojem nadaljnem poročilu je predsednik nadzornega odbora primerjal delo SKZ od njene povojne oživitve pred dobrimi 20 leti z razvojem, ki je bil prav na kmečkem področju zelo buren in ki je kmečke ljudi postavljal pred vedno nove potrebe in vprašanja. Pri tem je ugotovil, da je SKZ že od vsega začetka kazala južnokoroškim kmetom pravilno pot in jih opozarjala, da se je treba vedno znova prilagajati temu razvoju, ker drugače lahko postanejo suha veja avstrijskega kmetijstva.

Po obeh poročilih se je razvila živahna diskusija k poročiloma in o aktualnih kmečkih vprašanjih. Obeležje tej diskusiji sta dala svetnika koroške kmetijske zbornice Mirko Kumer, izvoljen na listi Skupnosti južnokoroških kmetov, in Lojze Trunk, izvoljen na listi Zveze delovnih kmetov. Oba sta postavila izobraževanje kmečkega prebivalstva in potrebo šolanja kmečkih fantov v kmetijski šoli Podravlje, deklet pa v Št. Rupertu in Št. Petru na tisto mesto, ki mu pripada in vsak po svoje sta se zavzela za poenostavitev kmetovanja in za specializacijo v proizvodnji. Pri tem je zbudila posebno pozornost izjava zborničnega svetnika Trunka, da je predpogoj vsakega napredka kmetovo znanje in njegova pripravljenost na specializacijo, ne pa velika mehanizacija, pri kateri marsikdo še vedno pozablja na povečanje proizvodnje in na potrebo delitve dela. Na poti organizirane specializacije pa je treba upoštevati osebno nagnjenje kmetovalca enako, kakor njegove naravne proizvodne in tržne pogoje.

K delu Slovenske kmečke zveze je kot njen podpredsednik predvsem ugotovil potrebo, da je dolžnost vsakega odbornika, da se redno udeležuje sklicanih sej, nakar je nedvoumno pribil, da ni v kmetijski zbornici zastopnik kakšne stranke, marveč je zastopnik koroških kmetov, predvsem pa slovenskih kmetov.

Prepričanju in napotilom, ki jih je dal zbornični svetnik Trunk, se je pridružil tudi ravnatelj kmetijske šole Podravlje, dipl. ing. France Einspieler, ki je delo SKZ ocenil v marsičem za bolj napredno, kakor drugih kmetijskih inštitucij. V nadaljni diskusiji so med drugimi govorili še podpredsednik nadzornega odbora SKZ Lovro Kramer, ki se je SKZ zahvalil za uspešno uveljavljanje pri kmečkozborskih volitvah, ing. Marko Polzer in tajnik Blaž Singer, nakar je povzel besedo predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, dr. Franci Zwitter. **Ko je občnemu zboru izročil pozdrave ZSO, je ugotovil, da je potek občnega zbora pokazal, da je SKZ krenila na pravo pot in da je bolj potrebna kot kdaj koli prej. Zavzel se je za skupni jezik kmečkih ljudi in za širino zastopstva v kmetijski zbornici. „Naloga SKZ", je dejal, „ni samo v tem, da pomaga našega kmečkega človeka gospodarsko utrjevati, marveč mora krepiti tudi njegovo narodno zavest, kajti za ohranitev naroda je poleg gospodarske trdnosti potrebna tudi zvestoba izročilom prednikov".**

Predsednik ZSO je tudi svaril pred zastarelim naziranjem, češ samo kmet je steber naroda. Struktura našega prebivalstva zahteva, da morata tudi kmet in delavec najti skupni jezik in da morata v sodelovanju reševati probleme, ki jih postavlja življenje tako pred enega kot drugega. „Tisti kapital, ki nam bo pomagal doseči zaželjene uspehe, pa je znanje, zato moramo zastaviti vse sile za splošno in strokovno izobrazbo našega človeka" je s tem v zvezi pribil predsednik dr. Franci Zwitter.

Na dnevnem redu občnega zbora so bile tudi volitve upravnega in nadzornega odbora. Z manjšimi spremembami je občni zbor potrdil v svoji funkciji dosedanji upravni odbor, ki mu spet predseduje Tone Krušic, pd. Rupej iz Velinje vasi. Podpredsednika sta Miha Kapp, pd. Količ na Žamanju, in Lojze Trunk, pd. Ovnič v Žužalčah, tajnik je Blaž Singer, blagajnik pa Andrej Kunčič iz Kaple na Dravi.

Po volitvah je povzel besedo predsednik Tone Krušic. Osebno in v imenu odbora se je zahvalil za izkazano zaupanje in obljubil, da se bo odbor prizadeval in trudil, da bo lahko ustregel potrebam, ki jih imajo člani SKZ. Posebno veselje je izrazil nad lepo udeležbo na občnem zboru in nad velikim številom mladih udeležencev. „Ostanimo trdni in med seboj tesno povezani. Tako bomo mnogo lažje prenašali bremena časa in mojstrili naloge bodočnosti na poti do cilja, ki ga doseči hočemo".

Gospodarsko sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo

Ob priložnosti svojega obiska v Avstriji se je predsednik SFRJ Tito ustavil tudi v Grazu in si med drugim ogledal tovarno Simmering-Graz-Pauker AG. Ta tovarna izdeluje za Jugoslavijo 74 električnih lokomotiv. Skupno potrebuje Jugoslavija 195 električnih lokomotiv, od teh jih bodo 100 sestavili v Jugoslaviji ostale pa bo poleg Avstrije dobavila Švedska. Pri gradnji teh lokomotiv sodeluje tudi avstrijsko podjetje ELIN.

VÖEST, ki je doslej brazilsko železovo rudo uvažala čez Hamburg, jo bo sedaj uvažala čez luko Bakar pri Reki, zato pa bo Simmering-Graz-Pauker AG za Jugoslavijo izdelala transportne vozove za rudo. Tesno je tudi sodelovanje jugoslovanskih tovarn motornih vozil TOMOS, FAP in FAMOS z avstrijskimi tovarnami Steyr-Daimler-Puch AG in Saurer. Samo s Steyr-Daimler-Puch AG so lanski jugoslovanski posli dosegli vrednost nad 40 milijonov šilingov.

Alpine Montan je tradicionalna dobaviteljica rudniških naprav, tirnic in posebnih profilov za jugoslovanske rudnike. Trenutno tečejo pogajanja za dobavo tretje sušilnice za premog. VÖEST gradi pri Skopju LD-jeklarno in dobavlja jeklene konstrukcije za jugoslovansko fužinarstvo in naftno industrijo. V zadnjih 10 letih je VÖEST Jugoslaviji dobavila blaga v vrednosti več kot 200 milijonov šilingov.

Zadnje čase narašča tudi avstrijski tranzit blaga čez jugoslovanske luke, kakor samo to zadnjič poročali. V sklop tega sodelovanja pa moramo šteti zlasti še uveljavljanje nekaterih gradbenih podjetij iz Slovenije v avstrijskem gradbeništvu. Tu sta se zlasti uveljavili gradbeni podjetji »Konstruktor« iz Maribora in podjetje »Gradis« iz Ljubljane.

Avstrijska trgovinska bilanca z Jugoslavijo je bila lani po več letih spet pasivna za okroglo 180 milijonov šilingov. Ta pasiva vendar ni toliko posledica liberalizacije v okviru GATT, kakor pa posledica zmanjšanega izvoza električne energije v Jugoslavijo in povečanega uvoza jugoslovanske koruze in ječmena v Avstrijo.

Sovjetska zveza postaja turistična dežela

Med vzhodnoevropske dežele, ki zadnja leta posvečajo veliko pozornost turizmu, sodi tudi Sovjetska zveza. Medtem ko je do leta 1956 število turistov, ki so vsako leto obiskali SZ, stagniralo, se je pričelo v zadnjih letih razmeroma naglo večati. Leta 1964 so našteli nad milijon turistov, lani pa je njihovo število naraslo že nad poldrug milijon.

Zaradi pospešenega pritoka turistov pričenjajo v SZ s pospešenim tempom graditi turistična podjetja. V načrtu imajo 60 hotelov s 40.000 ležišči, 40 motelov z 80.000 ležišči ter 30 campingov. Hoteli bodo po večini visoki objekti, ki bodo imeli tudi po 22 nadstropij.

V Moskvi so dogradili največji hotel v Evropi. Ta hotel, ki so ga imenovali „Rusija", ima 6000 ležišč v 3000 sobah, večje število kavarn s 4000 sedeži, pet restavracij ter koncertno dvorano in kinematograf. Ob tem hotelu so sedaj v gradnji hotel „Nationale" s 1200 ležišči in dva manjša hotela s 750 posteljami. Letos pa hočejo pričeti graditi nadaljnji hotel s 1000 posteljami.

S podobno brzino gradijo hotele in motele tudi po drugih turističnih centrih, zlasti na Jalti, v Tiflisu, Leningradu, Kijevu, Minsku, Harkovu, Kursku in še nekaterih drugih večjih mestih. Istočasno naglo gradijo nove ceste, ki bodo turistom odprle pot do novih turističnih centrov v območju Bajkala, Kavkaza, Sibirije in Srednje Azije. Na poti pospeševanja turizma posvečajo veliko pozornost šolanju turističnih uslužbencev, pred kratkim pa so ukinili vize z nekaterimi vzhodnoevropskimi državami.

EGS je pustila Avstrijo spet čakati

Na torkovem zasedanju je ministrski svet Evropske gospodarske skupnosti pustil vprašanje pridružitve Avstrije spet ob strani. Prvotno je bilo to vprašanje na dnevnem redu zasedanja skupno z vprašanji pridružitve Španije in vprašanji pridruženih držav Grčije in Turčije, v ponedeljek so vendar postavili avstrijsko vprašanje z dnevnega reda. S tem v zvezi je bilo rečeno, da komisija še ni končala svojega poročila o razgovorih, ki so bili decembra in januarja v Bruslju.

Za odložitev avstrijskega vprašanja se je spet zavzela francoska delegacija, ki o vprašanju noče prej razpravljati, preden ne bo na razpolago omenjeno poročilo. Ta delegacija stoji namreč na stališču, da pri pogajanjih z Avstrijo sedaj nima več smisla, da bi ministrski svet dajal svoji komisiji še posamična pooblastila, marveč je treba na podlagi dosedanjih razgovorov izdelati splošno generalno pooblastilo.

Preden se bo ministrski svet EGS do takega pooblastila priboril, bo minulo še precej časa. Kljub pogajanjem, ki so bila v decembru in v januarju, so namreč harmonizacija gospodarske politike, odprava carin, trgovina z vzhodom in agrarna politika slej ko prej odprta vprašanja. V poučenih krogih menijo, da potrebno pooblastilo za nadaljna pogajanja pred majem ne bo izdelano. Pri tem pa je slej ko prej negotovo, kako bodo ta pogajanja zaključena.

PO ŠIROKEM SVETU

BRUSELJ. — V torek se je v Bruslju začelo zasedanje ministrskega sveta Evropske gospodarske skupnosti, na katerem bi morali po prvotnih poročilih razpravljati tudi o dosedanjih pogajanjih za sklenitev sporazuma med EGS in Avstrijo. Tik pred začetkom zasedanja pa so francoski zastopniki izjavili, da so pripravljeni razpravljati o tem vprašanju šele takrat, ko bo predloženo poročilo o dosedanjih razgovorih med predstavniki EGS in Avstrije.

BONN. — Zahodnonemški vladni krogi so znova močno razburjeni, ker je liberalna FDP objavila svoje stališče k vprašanju odnosov med obema nemškima državama. Ta program obsega šest točk in se povsem razlikuje od uradne bonske politike. FDP namreč zahteva: Bonn se mora odpovedati svojemu stališču, da ima izključno „pravico" zastopati vse Nemce ter naj pokaže pripravljenost za pogovore s predstavniki Vzhodne Nemčije „na vseh ravneh"; nadalje se mora Zahodna Nemčija odpovedati vzhodnim področjem, ki so po drugi svetovni vojni prišla pod Poljsko oz. Sovjetsko zvezo, ter priznati sedanje meje na Odri in Nisi; Zahodna Nemčija naj se neha prizadevati za vstop v multilateralne atomske sile in naj bo pripravljena vključiti se v brezatomsko cono v Srednji Evropi; Bonn mora navezati popolne diplomatske odnose z vsemi državami vzhodne in jugovzhodne Evrope, obe nemški državi pa naj se včlanita v OZN.

TEHERAN. — Minulo nedeljo je v bolnišnici v Teheranu umrl 88 let stari bivši predsednik iranske vlade Mohamed Mosadek, ki je postal znan širom po svetu zlasti takrat, ko je podržavil petrolejsko proizvodnjo v državi.

ADIS ABEBA. — Etiopski cesar Haile Selasie je povedal, da ga je predsednik italijanske republike Saragat povabil na uradni obisk v Italijo. Če ho Haile Selasie res šel v Italijo, bo to prvi obisk etiopskega suverena v tej državi, odkar so Mussolinijeve čete leta 1935 napadle Etiopijo. Vsekakor je etiopski cesar v tej zvezi poudaril, da je napad na Etiopijo zasnovala majhna skupina tedanjih fašističnih oblastnikov, medtem ko italijansko ljudstvo ni odgovorno za to.

PARIZ. — V francoski Somaliji bo 19. marca ljudsko glasovanje, na katerem bo prebivalstvo te dežele odločilo o bodoči usodi svoje domovine. Za neodvisnost Somalije se zavzema stranka ljudskega gibanja, medtem ko hoče stranka RDA ohraniti stike s Francijo. Za razpis glasovanja se je francoska vlada odločila po lanskoletnem obisku predsednika de Gaulla v Somaliji, kjer je prišlo ob tej priložnosti do velikih protifrancoskih demonstracij, ki so zahtevale tudi večje število človeških žrtev.

OTTAWA. Zadnjo nedelja je v Ottawi za srčno kapjo umrl general Georges Vanier, predstavnik britanske krone in generalni guverner Kanade. Za generalnega guvernerja je bil imenovan leta 1959, pet let kasneje pa so mu mandat podaljšali na nedoločen čas.

PEKING. — Vlada LR Kitajske je poslala Ameriki 427. „resno opozorilo", ker so ameriške vojne ladje prekršile suverenost kitajskih teritorialnih voda, ameriška letala pa so priletela v kitajski zračni prostor.

ATLANTA. — Znani voditelj ameriških črncev in borcev za državljanske pravice dr. Martin Luther King je izjavil, da je v Grenadi v državi Mississippi zavladalo brezpravje in nasilje. Od ameriške vlade je zahteval, naj zavaruje črnsko prebivalstvo pred nasiljem rasistov.

TUZLA. — Po triletni gradnji je zadnjo soboto začela obratovati termoelektrarna „Tuzla II" z zmogljivostjo 100 megavatov. Pri gradnji je bila dosežena visoka stopnja kooperacije med jugoslovansko in sovjetsko industrijo, katera je dobavila glavno opremo. V novo elektrarno je bilo investiranih približno 12,5 milijarde starih dinarjev. Zdaj so začeli graditi še tretjo etapo te elektrarne.

ADIS ABEBA. — Svet organizacije afriške enotnosti je na svojem zasedanju v Adis Abebi sprejel resolucijo, v kateri zahteva, da mora Velika Britanija s silo združiti sedanji rasistični režim v Rodeziji. Na zasedanju so poudarili, da je uporaba sile edino sredstvo, ker dosedanji mednarodni gospodarski ukrepi proti vladi Iana Smitha niso bili uspešni.

RIM. — Italijanski znanstveni krogi silijo vlado v Rimu, da bi aktivneje podprla predlog sporazuma o prepovedi širjenja atomskega orožja. Skupina 86 znanstvenikov je naslovila na zunanjega ministra Fanfanija „odprto pismo", v katerem opozarjajo na veliko nevarnost atomskega orožja, ko lahko eno samo letalo ponese s seboj uničevalno moč, ki je dvajsetkrat večja od vseh bomb, kolikor jih je eksplodiralo v drugi svetovni vojni.

HANOI. — Vietnamska časopisna agencija je sporočila, da so od začetka vietnamske vojne pa do 1. marca letos sestrelili nad Severnim Vietnamom 1702 ameriški letali.

ALZIR. — Vodja osvobodilne fronte Mozambika Eduardo Mondlane je med svojim bivanjem v Alžiru izjavil, da ima fronta sedaj okrog 8000 oboroženih borcev in da nadzoruje približno eno petino mozambiškega ozemlja.

TORINO. — Italijanska tovarna avtomobilov „Fiat" in bolgarska vlada sta sklenili sporazum, po katerem bo omenjena italijanska avtomobilska družba zgradila v Bolgariji tovarno za montažo svojih avtomobilov.

BEOGRAD. — Na povabilo jugoslovanskega državnega sekretarja za zunanje zadeve Marka Nikezića biva trenutno na uradnem obisku v Jugoslaviji turški zunanji minister Ihsan Sabri Caglayangil. Med jugoslovansko-turškimi razgovori so razpravljali predvsem o odnosih med obema državama, izmenjali pa so mnenje tudi o mednarodnih vprašanjih. Z obeh strani je bilo poudarjeno, da bo ta obisk prispeval k razvoju dvostranskih odnosov in h krepitvi medsebojnega razumevanja med Turčijo in Jugoslavijo.

BONN. — Zahodnonemški urad za zaposlovanje je objavil, da se je število brezposelnih v Zahodni Nemčiji prejšnji mesec povečalo za 52.400 oseb, tako da je zdaj brezposelnih že 673.600 ljudi ali 3,1 % skupne delovne sile. V primerjavi s stanjem lanskega leta je sedanje število brezposelnih v Zahodni Nemčiji trikrat večje.

Za Finžgarjev spominski muzej

Kakor smo v našem listu že poročali, sta jeseniška in radovljiška občina ustanovili poseben odbor, ki je prevzel nalogo, da bo skrbel za odkup Finžgarjeve rojstne hiše, katera naj bi bila preurejena v spominski muzej. Da bi zbral potrebna sredstva za odkup hiše, je odbor naslovil poziv na slovensko mladino in vso slovensko javnost. Prispevke je treba poslati na naslov Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice — Sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše (žiro račun štev. 5153-679-2135).

Koroški Slovenci se zavestno priznavamo h kulturni skupnosti vsega slovenskega naroda. Zato tudi v našem listu objavljamo glavne misli poziva, v katerem je rečeno:

Zemlja naše Gorenjske pod Stolom ni samo naravnih lepot bogata, temveč tudi mnogih starih domov, v katerih je stekla zibelka velikim slovenskim možem, ki so živeli v daljnji ali bližnji minulosti. V Doslovičah, vasici med Begunjami in Žirovnico, je eden takih domov starosvetna kajža — rojstna hiša Frana Saleškega Finžgarja.

Z življenjem, ki ga je živel ves zavzet za slovstvo, v polni meri razumevajoč tisočletne težnje svojega naroda in sodelujoč z njim v najtežjih preizkušnjah, z življenjem, v katerem je ustvaril delo, ki nam bo nenehen zgled in vir neusahljive ljubezni do domovine, velike skrbi za kleno domačo materino besedo, neusahljive zavzetosti za svetlo rast mladega rodu in neuklonljive predanosti dobremu, naprednemu in vrednemu, se je Fr. S. Finžgar kot človek in umetnik uvrstil med tiste sinove slovenske matere, ki jim bosta nenehno veljala naša hvaležnost in spoštovanje.

Iskren namen, da se Finžgarjeva rojstna hiša, ki je tudi vreden in zanimiv spomenik starega kmečkega stavbarstva, preuredi v muzej, so doslej preprečevale kulturnemu snovanju ne zmerom naklonjene in izjemne razmere, ki danes celo grozijo, da se preureditev če že ne onemogoči, pa prav gotovo ob nepopravljivi in nenadomestljivi škodi zavleče v nedogled in negotovost. Zato je bil za odkup Finžgarjeve rojstne hiše in njeno preureditev v muzej ustanovljen odbor, v katerem so kulturni, javni in družbeni delavci jeseniške in radovljiške občine; odločno se bodo trudili, da se Finžgarjeva rojstna hiša čimprej odkupi in preuredi v kulturni, spominski in narodopisni muzej.

Za uresničitev tega namena se odbor obrača na slovensko mladino, vse občane slovenskih občin in vso slovensko javnost s pozivom in prošnjo, da po svojih močeh prispevajo v sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše. Ob tem pozivu in prošnji vodi odbor misel in prepričanje, da hvaležna oddolžitev spominu pisatelja tako zelo branega in priljubljenega romana, kot je „Pod svobodnim soncem", ni samo dolžnost občanov jeseniške občine, temveč vsega slovenskega naroda. Ne smemo pozabiti, da je bil prav Fr. S. Finžgar pobudnik in zavzet navduševalec slovenske mladine pred vojno, da je s svojim prispevkom odkupila in v naši skupni lasti ohranila rojstno hišo velikega Vrbljana dr. Franceta Prešerna.

Tudi tokrat se bo prav gotovo vsa slovenska mladina odzvala našemu pozivu. Odbor za odkup Finžgarjeve rojstne hiše s hvaležnostjo računa na kulturno zavest in razumevanje nas vseh. Svojo nalogo šteje za neogibno dolžnost vsega našega naroda.

Odbor za odkup Finžgarjeve rojstne hiše
Jesenice

KULTURNE DROBTINE

● **Minuli ponedeljek je v starosti 85 let umrl slavni madžarski skladatelj in muzikolog Zoltan Kodaly. Svetovni sloves si je pridobil kot skladatelj orkestralnih, komornih, vokalnih in odrskih del. Skupaj z Belom Bartokom je dolga leta zbiral in urejeval glasbeno delo; sad tega načrtnega dela je zbornik madžarske glasbene folklore v 20 zvezkih. Zoltan Kodaly je trikrat prejel Kosuthovo nagrado, kot dirigent svojih del pa je potoval po vsem svetu.**

● **V galeriji Prešernove hiše v Kranju je bila odprta razstava, ki je posvečena stoletnici prvega slovenskega romana — Jurčičevega „Desetega brata". Razstava obsega številne rokopise in objavljena dela Jurčiča, med njimi tudi prevode njegovih del, poleg tega pa še ilustracije Vavpotiča, Gasparija in Birolle k Jurčičevim delom.**

● **Jutri se bo v Trstu zaključil enotedenski seminar za slovenske učitelje in profesorje, ki ga letos prirejajo že tretjič. Program seminarja obsega vrsto predavanj o pouku slovenskega jezika, predavajo pa ugledni pedagoški in drugi strokovnjaki iz Ljubljane. Medtem ko je bil ta seminar v minulih letih omejen je na slovenske šolnike s Tržaškega, se ga tokrat prvič udeležujejo tudi učitelji iz goriške pokrajine. Pred nedavnim pa je bil podoben seminar za učitelje na italijanskih šolah v Jugoslaviji, na katerem so predavali priznani strokovnjaki iz Italije.**

● **V Jeruzalemu je bil odprt nov Dom umetnikov, ki naj bi se polagoma razvil v kulturno središče glavnega mesta Izraela.**

● **Pod predsedstvom Zorke Perščičeve, glavne direktorice založbe „Mladinska knjiga" v Ljubljani, je v Zürichu zasedal izvršni odbor Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY), ki zavzema položaj posvetovalne organizacije UNESCO. Posebno skrb so na seji posvetili uvedbi Mednarodnega dneva mladinske knjige, ki naj bi ga vsako leto obhajali 2. aprila, to je ob obletnici rojstva velikega mladinskega pisatelja Andersena.**

Celovški „Ljudski zbor"

75 let v službi pevske kulture

Letos obhaja celovški »Ljudski zbor« 75-letni jubilej svojega obstoja in delovanja ter spada med najboljše delavske pevske zbore v Avstriji. Ravno zaradi tega je dobil poverjeno tudi častno nalogo, da bo v okviru letošnjih proslav pod naslovom »100 let Pesmi dela« priredil poseben koncert na Dunaju.

Svojo doslej najuspešnejšo delovno dobo je zabeležil zbor v letu 1966 kakor je bilo ugotovljeno na nedavnem občnem zboru, katerega se je udeležil tudi koroški deželni glavar Sima, ki je zboru čestital k doseženim uspehom ter izrazil prepričanje, da bo zbor tudi v bodoče vse svoje sile zastavil za gojitev in razvoj pevske kulture. Državni poslanec Leo Lukas pa se je ob tej priložnosti spomnil ustanoviteljev zbora, ki — kakor je poudaril — niso imeli sreče, da bi svoje delo začeli v pogojih popolne enakopravnosti, katero si je delovni človek priboril šele v zadnjih desetletjih.

Med lanskimi uspehi sta predsednik Siegfried Schellander in zborovodja Norbert Artner posebej naglasila, da je zbor na mednarodnem tekmovanju v Gorici kar dvakrat dosegel prvo mesto, kar je vsekakor dokaz njegove visoke kvalitete, ki pa je sad vztrajnega dela, o katerem govori tudi dejstvo, da ima zbor letno okoli 100 vaj, koncertov in drugih nastopov.

V letošnjem jubilejnem letu bo zbor svojo 75-letnico proslavil z veliko prireditvijo, poleg tega pa bo 10. aprila v okviru kulturne izmenjave skupaj z deželnim simfoničnim orkestrom gostoval v Ljubljani.

MEDNARODNA TURISTIČNO-FOLKLORNA PRIREDITEV:

„Kmečka ohcet" v Ljubljani

V soboto prihodnjega tedna — 18. marca — se bo v Ljubljani spet odvijala velika turistično-folklorna prireditev pod naslovom »Kmečka ohcet«, v katere okviru se bodo po starih šegah in navadah poročili slovenski, švedski, italijanski, avstrijski in češkoslovaški par. Podobno prireditev si je lani ogledalo več kot 50.000 ljudi, letos pa bo potekala še v mnogo večjem okviru, tako da bo prav gotovo pritegnila tudi še večje število domačih in tujih gledalcev.

Kakor že omenjeno, bodo letos na tej prireditvi sklenili zvezo za življenje pari iz Slovenije, Avstrije, Italije, Švedske in Češkoslovaške. Pare so izbrali ugledni časopisi v omenjenih deželah, po posredovanju n a š e g a l i s t a pa bo na prireditvi sodelovala tudi skupina ziljskih narodnih noš. Vsi sodelujoči bodo namreč nastopali v narodnih nošah, poleg tega pa bodo v povorki skozi Ljubljano vozili originalni vozovi s konjsko vprego. Posebno pozrnost bodo vzbujali trije vozovi z balo. Na prvem vozu bodo: skrinja z žitom, skrinja s platnom in kolovratom, jerbas s pripadajočim prtom in stožcem sladkorja ter še 12 mehov žita, peto kolo in petelin; glavni tovor drugega voza bo špampet (postelja) za ženina in nevesto, visoko postlana s prtenimi rjuhami, z belino in pisano odejo ter lepo vezano blazino, na kateri bo venček iz rož s slovenskimi trakovi, poleg postelje bo na tem vozu še zibelka in drugi deli pristnega kmečkega pohištva, na tretjem vozu bodo peljali orodje, ki ga nevesta potrebuje za gospodinjska opravila — pina, burklje, loparji, omelo za peč, žličnik sklednik, perilnik, reta, mernik, merica, škafi, banjica za otroke, vile, grablje in podobno.

Med povorko skozi mesto bo pred hotelom »Slon« tradicionalno »šranganje«, kjer bodo fantje žagali in cepili drva, klepali koso in nabijali na nakovalo. Ko se bodo fantom primerno odkupili, bodo svatovski pari s svojim spremstvom nadaljevali pot proti magistratu, kjer bodo poročni obredi. Poročno kosilo bo v Festivalni dvorani, kjer bo med posameznimi obroki nastopila folklorna skupina »France Marolt« s starodavnimi plesi iz posameznih slovenskih pokrajin, med drugim tudi s koroškimi svatovskimi plesi.

Na prireditvi bodo sodelovale tudi številne godbe, tako 30-članska godba na pihala v belokranjskih narodnih nošah, trio Slak v vlogi svatovskih godcev, nadalje Veseli hribovci in Kmečki trio.

V znamenju mednarodne turistično-folklorne prireditve pa bo 18. marca pravzaprav cela Ljubljana. Trgovine bodo odprte ves dan in bodo pri nakupu blaga nudile poseben popust, medtem ko bodo v vseh gostinskih podjetjih postregli s pristnim poročnim kosilom po enotni ceni 2000 starih dinarjev (v našem denarju okoli 40 šilingov).

Pravilna izbira

Knjiga je gotovo eno najlepših daril, kar jih moremo izbrati za svoje drage, dragoceno darilo posebno za otroke, katerim s knjigo ne bomo napravili le veselja, marveč jim bomo hkrati dali v roke tudi sredstvo, ki jim bo pomagalo spoznavati lepoto jezika in zanimivosti sveta. Ravno zaradi tega pa je pravilna izbira še posebno važna pri nakupu knjig za otroke, kajti napačno izbrana knjiga more biti tudi škodljiva.

Kolikokrat se zgodi, da pride mati v knjigarno z namenom, da bi kupila knjigo za svojega otroka. Ker sama ne ve, kaj bi izbrala, prosi za nasvet prodajalko. Gotovo je človek, ki ima stalno opravka s knjigami, najbolj »na tekočem« in bo lahko svetoval. Vedno pa tudi taki nasveti niso nujno najboljši oziroma edino pravilni. Vsak človek ima svoj lastni okus in tudi vsak otrok ima svoja posebna zanimanja.

V navedenem primeru se bo kakšna knjiga zdela prodajalki res zanimiva in primerna, kar pa še ne pomeni, da bo enako ustrezala tudi otroku, kateremu je namenjena. Najbolj mora svojega otroka pravzaprav poznati njegova mati, vedeti mora za njegova nagnjenja in temu primerno bo tudi izbirala knjige zanj, da mu bodo res napravile veselje in pritegnile njegovo zanimanje.

Vsekakor velja, da bo knjiga kot darilo toliko dragocenejša, kolikor bo pravilna izbira; to velja pri nakupu knjig na splošno in velja še posebej za otroške knjige.

Slovenska manjšina v Italiji

in njeni današnji problemi 2

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Zadnja sporazuma o sestavi sredinsko-leve večine v tržaški občini in pokrajini vsebujeta nekaj pomembnih obveznosti do Slovencev. Če bodo te obveznosti v celoti izvedene, bi to predstavljalo upoštevanja vreden korak pri uresničevanju zahtev slovenske manjšine.

Razen Slovenskega gledališča v Trstu so tudi druge naše članice in druge slovenske ustanove v tem obdobju začele dobivati podporo iz javnih sredstev. Toda vse te podpore so do sedaj tako omejene, da imajo le simboličen značaj.

Na zasedanju mešane jugoslovansko-italijanske komisije je bila sklenjena ustanovitev prepotrebnega strokovnega zavoda tehniške smeri v Trstu. Napovedana je tudi ustanovitev enakega zavoda komercialne smeri v Gorici.

Bolj dolg je seznam neizpolnjenih potreb naše manjšine, ki so bile naštete v skupnih zaključkih pred dvema letoma.

Še vedno je skrajno pomanjkljiva zakonodaja, ki bi v duhu državne ustave in deželnega statuta dajala manjšini bistvene pravice predvsem glede jezika. Spomenica o soglasju še vedno ni notranje pravno obvezna, zaradi česar ni niti na Tržaškem — razen redkih izjem — še uveljavljena pravica uporabe slovenskega jezika v uradnih stikih. Na sodišču je slovenski jezik celo prepovedan. Še vedno ni pravičnega zastopstva Slovencev v uradih, državnih ustanovah, v sodstvu in v komisijah. Stanje v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini je nespremenjeno. Tamkajšnji Slovenci ne uživajo še niti ene narodnostne pravice. V takem stanju so lanskega oktobra beneški Slovenci pričakali stoletnico pripadnosti k Italiji. Njihovi zastopniki in zastopniki kanalskih Slovencev so ob tej priliki naslovili pretresljivo spomenico na predsednika republike, ki se je tedaj mudil v teh krajih.

Na šolskem področju so še vedno velike pomanjkljivosti v zvezi z izvajanjem šolskega zakona. Glede priznanja diplom, ki so jih pripadniki slovenske manjšine dosegli v Jugoslaviji, ni še nobenih novosti. Tudi glede toponomastike še ni bil sprejet noben sklep.

Kakor že omenjeno, se niti vse bistvene obveze Posebnega statuta, ki je sestavni del memorandnega sporazuma, ne izpolnjujejo. Glede določb Posebnega statuta, ki govore o pravicah slovenskega jezika v odnosu do oblasti, ne gre morda za različno tolmačenje, zaradi česar bi lahko stvar obtičala na mrtvi točki. Ne, določila so zelo jasna in precizna. Toda se razen redkih izjem ne izvajajo, ker se nočejo izvajati. Mešani jugoslovansko-italijanski odbor je po dolgotrajnih in ponavljajočih se razpravljanjih o tej, za nas Slovence v Italiji tako važni stvari, ugotovil lahko le to, da smejo Slovenci v Trstu vlagati prošnje za propustnice in potne liste v slovenskem jeziku.

Ponovno moramo ob tej priliki poudariti, da odklanjamo prakso reciprocitete pri sklepih o izvajanju določb sporazuma. Najbolj avtoritativna obsodba takega postopka je sklep, ki je bil sprejet po razgovorih med predsednikom Morom in Stamboličem, da je treba prav ta sporazum izvajati ne samo po črki, ampak tudi po duhu.

Zaradi naše zahteve, da se ta mednarodni sporazum mora v celoti izvajati, nam nihče ne more očitati nedoslednosti spričo našega prej omenjenega stališča, da je treba manjšinska vprašanja reševati iz vidika notranje politike. Ta pot res ni povsem normalna, toda če se v notranji politiki ne rešujejo vprašanja, ali se pa prepočasi rešujejo, nam ostane za danes predvsem ta pot, po kateri bomo prej kaj dosegli.

Kljub temu da moramo zabeležiti poslabšanje na nekaterih sektorjih, predvsem v zvezi z imenovanjem Slovencev v razne komisije in volišča, lahko trdimo, da se je položaj slovenske manjšine v Italiji v primerjavi s stanjem pred dvema letoma le nekoliko, toda neznatno izboljšal. To izboljšanje radi priznamo in tudi čutimo, da dihamo drugačen zrak, kakor v preteklosti. Toda vse to gre le preveč počasi, kajti nismo niti od daleč še dosegli točke, ko bi lahko ugotovili, da se je razkrajanje naše narodne skupnosti prenehalo. *V razmerah, v katerih ne uživamo niti administrativne dvojezičnosti, dokler se namreč ne moremo sproščeno v kateremkoli uradu ali na sodišču pogovoriti v materinem jeziku, dokler ne moremo niti ustno niti pismeno v odnosu do javnih oblasti izraziti svojih misli, ki jih do potankosti vsakdo lahko izrazi le v lastnem jeziku, dokler ne bomo videli, da na odgovornih mestih sede tudi Slovenci, dokler ne bomo videli slovenskih javnih napisov, dokler ne bodo slovenske kulturne, gospodarske, športne in druge organizacije resnično in povsem izenačene s podobnimi italijanskimi, dokler ne bomo skratka enakopravni na gospodarskem, političnem in kulturnem področju, vse dotlej bo v nas občutek manjvrednosti, vse dotlej bo asimilacijski proces odjedal kose našega narodnega telesa.*

Zaradi vsega tega obstajajo še vedno v polni veljavi zahteve, ki smo jih skupno formulirali na zadnjih dveh srečanjih in ki smo jih ponovili na glavnem svetu SKGZ, ki je zasedal pred dvema mesecema. Na tem zasedanju smo tudi zahtevali, naj se poleg celotnega reševanja naših vprašanj vzporedno in nujno tudi rešujejo še druga, kot: razširiti zakon o slovenskih šolah na videmsko pokrajino, izpolniti šolsko mrežo v tržaški in goriški pokrajini, novi deželni zakoni naj bi upoštevali v večji meri koristi slovenske manjšine, prenehati z razlastitvami na Tržaškem po danes veljavnih predpisih in sprejeti nov pravični deželni zakon, finančno breme za Slovensko gledališče v Trstu naj bi v celoti prevzele javne ustanove, razširitev delokroga slovenskim denarnim zavodom, upoštevati pravično zastopstvo Slovencev pri obnavljanju osebja v javnih uradih in ustanovah.

Ob vseh teh zahtevah moramo poudariti, da čas danes hitreje dozoreva. Hitreje dozorevanje je zaznavno predvsem v vedno novih splošno demokratičnih pridobitvah, v stremljenju državljanov po še bolj sproščenih družbenih razmerah, v katerih žele živeti. Obsežne pravice se tudi obetajo južnotirolskim Nemcem. Nadaljevanje z dosedanjim počasnim urejevanjem naših vprašanj bi ne pomenilo samo v teh okoliščinah novih krivic, ampak bi bil upravičen povod za bolj odkrito nezadovoljstvo.

Upravičena je tudi zahteva slovenske manjšine v Italiji, da se v okviru italijanske televizije uvede kratek reden program v slovenskem jeziku za področje, kjer prebivajo Slovenci v Italiji. Prav tako ponavljamo željo jugoslovanski televiziji, da s primernimi repetitorji omogoči boljši sprejem svojega programa v Trstu in na Goriškem.

(Se nadaljuje)

Občina Št. Jakob v Rožu stremi k napredku

Pod predsedstvom župana, ravnatelja Janeza Korena je imel občinski svet občine Št. Jakob v Rožu pred kratkim sejo, na kateri je razpravljal in sklepal o občinskem proračunu za tekoče leto. Proračun je bil sklenjen v višini 7,7 milijona šilingov. Na redni proračun je pri tem odpadlo okroglo 4 milijone šilingov dohodkov in izdatkov. Izredni proračun občine obsega 3,7 milijona šilingov.

Občina Št. Jakob v Rožu sodi med tiste občine južne Koroške, ki so v zadnjih letih veliko napravile, da bi se izkopale iz zaostalosti in v svojem razvoju držale korak s časom. Za ta napredek, ki ga morebiti najbolj karakterizira porast turističnih nočitev od 15.699 leta 1961 na 55.150 v minulem letu, občina Št. Jakob gotovo ni imela ugodnih pogojev. S 7869 ha površine sodi med najobsežnejše občine v deželi, poleg tega pa — gospodarsko gledano — prevladuje v njej kmečka posest, ki občine ne more finančno tako krepiti, kakor jo lahko krepita obrt in industrija.

Letos hoče občina po svojem proračunu posvetiti glavno pozornost šolam in občinskim cestam, katerih jih ima skupno 6,3 km. Na vrsti ima letos ureditev vaške ceste v Podgorjah med državno cesto in transformatorjem, pot k novemu naselju v Št. Jakobu, pot ob železnici v Podrožčici in — če bodo sredstva zadoščala — še obvoz v Veliki vasi. Vsa ta pota oz. ceste hoče občina letos asfaltirati. Urediti pa hoče tudi še dovozna pota iz Leš na Brdo, iz Kota do železniške postaje in na Čemernico.

Proračun zagotavlja tudi nadaljevanje del na vodovodu Tale in dokončanje krajevne razsvetljave v Podrožčici. Zagotovljena pa je tudi izdelava projekta za občinsko razsvetljavo v Podgorjah.

Podrobneje gledano je v proračunu določenih 669.800 šilingov za splošno upravo, 706.700 šilingov za šolstvo, 419.000 šilingov za skrbstvo in za pomoč mladini, 117.000 šilingov pa za zdravstvo in šport. Za gradnje, stanovanja in naselja je določenih 332.000 šilingov, za javne ustanove in za pospeševanje gospodarstva pa 278.500 šilingov. Poleg tega ima občina letos še druge obsežne obveznosti. Na deželnih dokladah mora plačati 138 tisoč šilingov, na dokladah za skrbstveno zvezo 200.000 šilingov, na dokladah za šolsko zvezo občin pa 492.000 šil. Nadaljnih 30.000 šil. mora plačati kot prispevek upravni skupnosti.

Slovenska prosvetna zveza
V A B I L O

Ob priložnosti obiska in bivanja slovenskih književnikov na Koroškem imajo Slovenska prosvetna društva

literarne ure

in sicer
- **danes zvečer ob osmi uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu**
- **jutri zvečer ob pol osmih pri Miklavžu v Bilčovsu**
- **v nedeljo 12. marca 1967 pa ob dveh popoldne v kavarni Breznik v Pliberku ob sedmih zvečer v gostilni Pri žagi v Selah-Kot**

Iz svojih del bodo brali Mitja Mejak, Mira Miheličeva, Janez Menart, Tone Pavček in Tone Kuntnar.

Mala evropska senzacija v Pečah

Lična vasica Peče v občini Podklošter, ki jo Tržaška cesta v resnici »nevarno reže« je bila minuli petek prizorišče otvoritve modelnega avtomobilskega dirkalnega športa. Tako dirkališče sta si omislila gostilničarja Franci in Linda Zwitter in pustila v ta namen preurediti gostilniško dvorano.

K otvoritvi modelnega dirkališča so se v njuni gostilni zbrali številni gostje iz občine Podklošter in ostalih občin spodnje Ziljske doline iz Beljaka, Radovljice, Bleda in Trbiža. Kot predstavniki sosedne Gorenjske in Trbiža so se otvoritve udeležili predsednik občinske skupščine Radovljice Cuznar, direktor turizma na Bledu Jože Kapus, načelnik jugoslovanske obmejne policije Ivan Jank in podžupan Trbiža.

Modelno avtomobilsko dirkališče sodijo strokovnjaki med najmodernejše v Evropi. Dirkališče je 30 m dolgo, na njej pa z brzino do 40 km na uro »dirkajo« modelni avtomobili Ferrari, Lotus, Porsche in drugi, katerih brzino je mogoče z roko pospeševati in omejevati. Ker ima dirkališče osem prog z zagonetnimi ovinki, so na njem mogoče zanimive »avtomobilske dirke«, pri katerih se tekmujoči »šoferji« lahko urijo v svojih spretnostih. Prva dirka je bila povezana s slavnostno otvoritvijo in je zmago odnesel beljaški avtomobilski dirkač Hans Ortner.

Rožek je dobil novo občinsko poslopje

Prebivalci občine Rožek so se minulo soboto zbrali k pomembni občinski slavnosti. Občina pod vodstvom župana Silvestra Kopeiniga in podžupanov Maksa Kanziana in dr. Veratschniga je dogradila novo občinsko uradno poslopje, s čemer je prišel občinski svet pod svojo streho. K slavnostni otvoritvi se je zbralo tudi precejšnje število častnih gostov z deželnim glavarjem Simo in deželnim svetnikom Suchanekom na čelu.

Novo občinsko uradno poslopje v Rožeku je lepa, moderna dvonadstropna stavba. Služilo bo uradom tržne občine enako, kakor poštnemu uradu in krajevni hranilnici in posojilnici. Poleg tega vsebuje še 6 lepih stanovanj. Njegova gradnja je stala dva in pol milijona šilingov. Občina je to poslopje zgradila s posojilom, s prispevkom pošte in prispevkom hranilnice in posojilnice ter z namenskim prispevkom koroške deželne vlade.

Z novim občinskim uradnim poslopjem je bila izpolnjena dolgoletna želja občine Rožek. Poslopje je po novem mostu čez Dravo in po ureditvi ceste in krajevne razsvetljave nadaljnji prispevek za olepšavo Rožeka, ki sodi med turistične kraje med Vrbskim in Baškim jezerom in kjer je turizem čedalje pomembnejši gospodarski faktor, saj je število nočitev naraslo že preko 26.000.

Sele

Po daljši trdovratni bolezni je v minulem tednu v celovški bolnišnici preminul Janko Olip pd. Užnik v Selah. Pokojni, ki se je bavil tudi z lesno trgovino, je dosegel starost 65 let. Od svoje mladosti se je uveljavljal v narodnem in občinskem življenju v Selah, pozneje pa tudi v vrstah Narodnega sveta koroških Slovencev. Bil je tudi velik prijatelj slovenske študirajoče mladine.

Pogreb pokojnega Janka Olipa je bil minuli petek opoldne. Dolga vrsta žalnih gostov, med njimi tudi predstavniki koroških Slovencev, je spremljala njegove posmrtne ostanke od hiše žalosti na pokopališče v Selah.

O B J A V A

Zveza koroških partizanov zbira že več let zgodovinsko gradivo protifašistične borbe Slovencev na Koroškem in pripadnikov drugih narodnosti, ki so se kot partizani borili na avstrijskih tleh proti nemškemu fašizmu.

Na Dunaju deluje zvezno zbirno središče, imenovano »Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes«. Zveza koroških partizanov ima s tem središčem tesne delovne stike. Zato naprošamo vse bivše partizane, borce proti fašizmu in tudi tiste, ki so organizirano podpirali narodnoosvobodilno borbo, da takoj prijavijo svoje naslove Zvezi koroških partizanov, Celovec, Gasometergasse 10/I. Čim popolnejši pregled teh imen in naslovov potrebuje Zveza tudi za druge, socialne namene.

Zveza koroških partizanov
Glavni odbor

Dravske elektrarne so odprle svoj vajeniški dom

Kencem februarja je Družba avstrijskih dravskih elektrarn v Št. Andražu odprla svoj vajeniški dom. Slavnostni otvoritvi sta prisostvovala tudi upravna direktorja družbe, dipl. Vw. Kugler in dipl. ing. Werner. Dom pomeni nov korak naprej v prizadevanjih ODK za vzgojo svojih uslužbencev.

Medtem ko so se prej vajenci tega podjetja učili po delavnicah elektrarn, je družba leta 1960 v Št. Andražu ustanovila centralno vajeniško delavnico, v kateri se svojega poklica uči letno 40 do 50 mladih fantov. Od leta 1948 naprej je družba tako izvežbala 191 vajencev, od tega 90 obratnih elektrikov, 53 obratnih ključavničarjev, 40 strojnih ključavničarjev in 8 laborantov. Od izvežbanih vajencev jih je ostalo 113 v podjetju.

Sedaj so vajenci dobili še lep in lično opremljen dom in jim ne bo treba več stanovati po tujih stanovanjih. To bo zelo koristilo tudi njihovemu učnemu uspehu, ki se mora prilagoditi naraščajočemu razvoju avtomatizacije. Novi dom pa bo nudil vajencem tudi boljše pogoje za družabnost in šport.

O B J A V A

V soboto 11. marca 1967 konča na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu drugo tromesečje. Dijaki dobijo ta dan spričevala.

V soboto 18. marca 1967 popoldne je od 13. do 16. ure na šoli „Dan staršev".

Ravnateljstvo

Gospodarska moč občin in njihove naloge

Prva dva meseca vsakega leta se občinski sveti v deželi bavijo z vprašanji in možnostmi gospodarjenja v občini. Računajo, koliko bodo znašali dohodki občin in razpravljajo o tem, kako bodo z razpoložljivim denarjem kos občinskim nalogam. Pregled dohodkov občine in pregled njenih izdatkov tekom leta imenujemo občinski proračun. Ta proračun ni le zanimiv za člane občinskega sveta, ki morajo o njem sklepati in po njem gospodariti, ta proračun tudi čedalje bolj vpliva na celokupni gospodarski razvoj občine, s tem pa tudi na življenjske pogoje občanov.

IZDATKI OBČIN NAGLO NARAŠČAJO

Če primerjamo občinske izdatke zadnjih let, vidimo, da močno in naglo naraščajo. Posebno močno naraščajo na področju občinskih gradenj in stanovanj ter na področju javnih ustanov in pospeševanja gospodarstva. Očividen je tudi porast izdatkov občin v izrednih proračunih, s katerimi občine zlasti krijejo svoje gospodarske obveznosti.

Obseg naraščanja občinskih izdatkov bomo spoznali v spodnji primerjavi, ki kaže izdatke koroških občin leta 1958 in leta 1964, pri čemer vendar Celovec in Beljak nista upoštevana. V tisočih šilingov so koroške občine skupno izdale

v rednem proračunu za	1958	1964
splošno upravo	30.264	55.691
javni red in varnost	2.477	3.959
šolstvo	34.768	48.245
kulturo in prosveto	2.792	6.078
skrbstvo in pomoč mladini	17.292	28.784
zdravstvo in šport	1.003	9.442
gradnje, stanovanja in naselja	37.169	66.295
javne ustanove in pospeševanje gospodarstva	42.012	92.347
gospod. podjetja in udeležbe	3.441	3.561
upravo financ in premoženja	96.469	164.355
s k u p n o	267.714	478.766
v izrednem proračunu pa	104.335	234.014

OBČINE SO ČEDALJE MANJ KOS SVOJIM NALOGAM

Svoje izdatke krijejo občine iz lastnih dohodkov ter iz udeležbe na donosih dežele in države. Poleg tega pomaga dežela občinam še z namenskimi prispevki (Bedarfszuweisung).

Lastni dohodki občin so zemljiški in obrtni davek, davek na znesek mezd ter davki na zabave, pijače in pse ter razni manj pomembni občinski prispevki. Skupni del teh dohodkov občin brez najemnin je po koroških občinah (brez Celovca in Beljaka) leta 1958 znašal 142,197.000 šilingov, leta 1964 pa 183,246.000 šilingov. Glavni vir dohodkov je bil obrtni davek, najbolj pa so narasli dohodki iz davka na znesek mezd in iz davka na pijače.

Od dežele so občine leta 1964 prejele iz udeležbe na donosih 169,138.000 šilingov (leta 1958 — 48,698.000), na namenskih prispevkih pa 30,383.000 šilingov (leta 1958 — 19 milijonov 893.000). Njihova udeležba na donosih države je 1964 znašala 279,309.000 šilingov, leta 1958 pa 112,672.000. Ta znesek je bil v glavnem ustvarjen iz udeležbe občin na dohodninskem in mezdnem davku, na davku na kapitalni donos, na prometnem davku ter na davkih na vino, pivo in mineralna olja.

Iz te primerjave vidimo, da so občine z lastnimi sredstvi čedalje manj kos svojim nalogam, ki jih pred nje postavljata čas in razvoj. Te naloge pa obstojajo poleg uprave, skrbi za red in varnost, skrbstva in podobnega predvsem iz naslednjih obveznosti

- **Šolstvo:** vzdrževanje, popravila in gradnja šolskih poslopij v občini; vzdrževanje otroških vrtcev; prispevki drugim občinam za vzdrževanje šolskih poslopij, ki jih otroci iz občine obiskujejo; prispevki v sklad za gradnjo ljudskih in glavnih šol.
- **Kultura:** pospeševanje kulturnoprosvetnih društev in dejavnosti, skrb za spomenike v občini.
- **Zdravstvo:** zavoji za dojenčke, pospeševanje športa, prispevki za kritje zgub javnih bolnišnic.
- **Gradnje:** vzdrževanje in zboljšanje občinskih poslopij, kanalizacija in vodovodi.
- **Javne ustanove:** krajevna razsvetljava, pluženje snega na občinskih cestah in poteh, gasilstvo in varnost pred požari, kopališča, pospeševanje obrti in kmetijstva (zlasti nakup plemenjakov), pospeševanje turizma.

Seveda imajo občine še vrsto drugih nalog, ki jih morajo v danih pogojih prevzeti ali pa so se občinski sveti za njihovo izvedbo zavzeli. Te naloge se razlikujejo od občine do občine, odvisno od njihove gospodarske moči.

PROBLEMATIKA NEKATERIH DVOJEZIČNIH OBČIN

Presegli bi namen in okvir tega sestavka, če bi hoteli ob tem naraščajočem pomenu občin in njihovih nalog podrobno pogledati občino za občino koroškega dvojezičnega ozemlja, čeprav bi bilo to zelo potrebno. V tem sestavku bo dovolj, če bomo opozorili na nekaj perečih problemov, ki jih kažejo proračuni spodaj navedenih občin. Spoznali jih bomo, če bomo ob njihovih letošnjih proračunih upoštevali še število prebivalstva, površinski obseg in kilometražo občinskih cest, ki jih imajo na skrbi.

Občina	kilometraža cest	obseg proračuna	od tega odpade šil. na prebivalca	od tega odpade šil. na ha površine
Bekštanj	1,7	17,400.000	3.124	2.272
Dobrla vas	32,4	6,800.000	1.404	978
Galicija	3	1,400.000	870	190
Labot	13,1	12,100.000	4.904	2.601
Loga vas	14,6	3,200.000	1.409	2.044
Pliberk	34	5,400.000	1.407	678
Podklošter	9,2	25,000.000	3.821	3.715
Sele	0,12	1,142.000	1.280	152
Št. Jakob v R.	6,3	7,700.000	1.913	978
Škocijan	35,4	7,000.000	3.032	1.680
Tinje	6,5	750.000	911	571
Vetrinj	15,3	10,000.000	2.817	5.356
Železna Kapla-Bela	18,3	14,900.000	3.878	739
Beljak	124	181,000.000	5.337	45.080
Celovec	285	300,000.000	4.250	53.390

Iz deleža, ki od proračuna odpade na prebivalca, kakor tudi iz deleža ki odpade na hektar površine občine, vidimo neverjetno velike razlike. Najbolj očitne so te razlike, če primerjamo deleže med avtonomnima mestoma Celovec in Beljak in med navedenimi ostalimi občinami.

Seveda so komunalne naloge Celovca in Beljaka mnogo večje, kot so v ostalih navedenih občinah dvojezičnega ozemlja. Toda neglede na to primerjave dovolj nazorno kažejo zelo razlikujočo se gospodarsko moč občin. Od navedenih 13 občin med kolikor toliko vsestransko razvite lahko štejemo le občine Vetrinj, Labot, Podklošter in Bekštanj, med srednje razvite pa Logo vas, Škocijan in kvečjemu še Železno Kaplo-Belo. Po svojih proračunih pa so med njimi najbolj problematične občine Galicija, Tinje, Sele in Pliberk. Te občine neobhodno potrebujejo večje pomoči s strani dežele in države, če hočejo gospodarsko priti na trdnejše noge. To pa koncem koncev ravno tako velja tudi za preostali občini v tem pregledu, to je za Št. Jakob v Rožu in za Dobrlo vas.

Blaž Singer

Riž

„kruh" azijskih narodov

Že pettisoč let služi riž človeku

Naši besedi „jesti" ustrezata dve kitajski „či fanj", kar dobesedno prevedeno pomeni „jesti riž". Zajtrk se reče po kitajsko „czao fanj", kar pomeni „jutranji riž"; obed je „u fanj" oziroma po našem „popoldanski riž"; večerja pa „vanj fanj" ali „pozni riž".

Že te besede kažejo na ogromno vlogo riža v življenju Kitajcev. Vendar riž ni glavna hrana le na Kitajskem, marveč tudi na Japonskem, v Koreji, Laosu, Kambodži, Vietnamu, Burmi, Indiji, Pakistanu, Indoneziji in na Filipinih. V teh deželah vzhodne in južne Azije živi danes več kot polovica vsega človeštva; več kot devet desetih riževih polj vsega sveta je v Aziji in na njih pridelajo 95 odstotkov vse svetovne proizvodnje riža, ki ga upravičeno imenujemo „kruh" Azije.

Kitajci so pričeli riž gojiti že pred 5000 leti, pred 3000 leti je bil zelo razširjen ob izlivu reke Hoangho, pred nekaj več kot 2000 leti pa so nastale prve poučne knjige o gojitvi riža. Nekaj kasneje kot na Kitajskem se je pojavil riž v Indiji; okoli leta 1000 pred našim štetjem ga prvič omenjajo v starodavni indijski literaturi. Pravijo, da je tudi beseda indijskega porekla; v sanskrtu mu pravijo „vrihi", od te besede je nastala tudi latinska označba „oryza" in njej podobni nazivi v nekaterih evropskih jezikih.

Današnji riž je potomec divjega riža, rastline, ki je precej razširjena v močvirnatih predelih Kitajske, pa tudi v nekaterih deželah južne Azije. Še danes ni točno znano, ali so indijske vrste riža prišle iz Kitajske, ali pa so jih Indijci sami vzgojili iz svojega divjega riža. V prvem in drugem stoletju so riž prenesli iz Kitajske na Japonsko, v devetem stoletju pa je iz Indije prodrl v Iran in od tam naprej v Evropo. V enajstem stoletju so ga prvič gojili na Javi in pozneje so ga evropski naseljenci prenesli tudi v Ameriko. V Evropi se je najbolj udomačil v Italiji in Španiji, poleg tega še v balkanskih deželah, v zadnjih letih pa tudi na močvirnih poljih Madžarske in Romunije. Tako je ta rastlina v 5000 letih prodrla v vse predele sveta, kjer je vreme primerno za njeno rast.

V azijskih deželah poznajo legende in verske obrede v zvezi z rižem. V Indiji so ga nosili za žrtev bogovom, na Kalimantanu na Borneu pa ga še danes uporabljajo v ta namen. Azijski poročni običaj, da ženina in nevesto obsujejo z rižem, so prenesli tudi v Evropo. Mlinci iz riža pomenijo pri številnih azijskih ljudstvih simbol dolgega življenja, sreče in bogastva.

Riž je zelo hranilna žitarica; le pšenica je še boljša od njega. Poleg tega pa ni nobene druge prehrambene kulture, ki bi dajala na hektar tolikšen donos, kot rižna polja. To dejstvo je še posebno važno v azijskih deželah z izredno številnim prebivalstvom in pomanjkanjem rodovitne zemlje. Pač pa zahteva riž tudi več dela, torej veliko število ljudi, ki se bavijo z njegovo gojitvijo. In teh je največ ravno v nerazvitih deželah Azije.

Riž zahteva mnogo vlage in sonca in tudi v tem oziru je podnebje v azijskih deželah posebno ugodno. V tisočletjih so poljedelci teh dežel vzgojili nekaj tisoč vrst riža. Nekatere teh vrst dozorevajo hitreje, druge počasneje. Kmetje sadijo razne vrste, tako da z istega polja lahko poberejo po dve žetvi na leto.

Riž pa azijskim kmetom ni le osnovna hrana, marveč jim služi tudi v mnoge druge namene. Med drugim tudi kot surovina za pridobivanje alkoholnih pijač, med katerimi je najbolj znan japonski „sake" — riževo žganje. Številne hiše so pokrite z riževo slamo; iz nje delajo tudi slamnike, ki varujejo kmete pred žgočim soncem, in nenavadna ogrinjala za čas monsumskega deževja. Iz te slame izdelujejo obutev, košare, gugalnice in razne druge potrebščine. Na Kitajskem delajo iz nje celo papir. Niti riževe luščine ne propadajo, saj nadomeščajo umetno volno za pakiranje porcelanskih izdelkov.

Večni led se bo topil kot maslo

Drznemu Nansenu se pred 70 leti na njegovem Framu ni niti sanjalo, da se čez sedem desetletij znanstveniki ne bodo več ustrašili večnega ledu. V istem polarnem področju, kjer je bil nekoč pogumni Nansen ujetnik večnega ledu, bodo sovjetski znanstveniki v kratkem izvedli zanimive poskuse z novimi ledolomilci. Ti ledolomilci ledu ne bodo več lomili, temveč ga bodo topili. Led bo topil laser. Ta žarek je resnično vsestransko uporaben že na različnih področjih, zdaj pa bo pomagal še v borbi proti večnemu ledu.

Sovjetski ledolomilci so znani kot najboljši na svetu. Znano je, da ima Sovjetska zveza prvi ledolomilec na atomski pogon na svetu. Dolgo časa so sovjetski znanstveniki razmišljali, kako bi uporabili atomsko energijo ne samo za pogon ladij, temveč tudi za borbo proti ledu. Po zadnjih poročilih iz Moskve so slednjič našli rešitev tudi za to.

Na ledolomilcih bodo kmalu postavili na novo konstruirane laserske topilne »topove«, ki bodo lahko v izredno kratkem času raztopili tudi najdebelejši led. Tako bodo omogočili plovbo potniškim ladjam celo v najhujši zimi. Poleg tega bo laser pomagal tudi pri raziskovanju Arktike in Antarktike.

Kaj so pagode in sinagoge?

Pagoda je budistični tempelj ali budistično svetišče, kot jih imajo v Indiji, na Kitajskem, na Japonskem, v Koreji in raznih drugih azijskih deželah. Ime samo izvira verjetno iz indijske besede »dagaba« — v Evropi spačen pojem za južne in vzhodnoazijske stolpne zgradbe. Prave dagabe na Ceylonu, v Srednji in Zadnji Indiji so od 60 do 70, v nekaterih primerih tudi 90 do 123 metrov visoke relikvijske skrinje, ki jih imenujejo v Indiji »stupa«, na Ceylonu pa »dagaba«.

Te visoke gradnje so neke vrste visoki stolpi, ki so navadno krožne oblike. Sedaj služijo budističnemu verovanju in za shranjevanje relikvij. Po pomoti večkrat imenujejo pagode tudi hinduistične templje, predvsem v južni Indiji; to so templji, ki se odlikujejo s svojimi vratnimi stolpi.

Kitajske pagode, imenovane »Ta«, pa so večnadstropne, tudi do 60 metrov visoke gradnje iz kamenja, opeke, lesa, železa in betona. Svoj izvor imajo prav gotovo v indijskih pagodah »stupa«, ki so jih prilagodili kitajskim paviljonskim gradnjam. Po svojem izvoru kitajske in indijske pagode služijo za shranjevanje budističnih relikvij in so vedno v povezavi s prostori za budistične verske obrede. Na tempeljskih pokopališčih pa služijo pagode, največkrat manjše, kot nagrobni spomeniki.

Japonske pagode »To« so se razvile iz kitajskih lesenih pagod 6. in 7. stoletja. Najstarejša ohranjena kitajska pagoda je iz leta 522. Leta 1431 je bila zgrajena ena najlepših pagod — Porcelanski stolp pri Nankingu.

Sinagoga je židovska shodnica, židovska molilnica ali svetišče. Ime izhaja iz grške besede »synagoge«. Prvotno so tako imenovali shodnico, skupščino in občino, pozneje pa židovsko molilnico. Po razdejanju Salamonovega templja v Jeruzalemu leta 586 pred našim štetjem se pojavlja ta zgradba kot tvorba razsejanosti Židov po svetu.

Židi so lahko gradili sinagoge vse do rimskega cesarja Teodozija leta 450. Od tedaj naprej pa bizantinski cesarji in po njihovem vzoru še nekateri drugi vladarji niso več dovoljevali gradnjo novih sinagog. Šele v novem veku so odpadle vse omejitve in prepovedi gradnje sinagog. V židovski četrti pa so predvsem zaradi pomanjkanja prostora vse do 19. stoletja uporabljali sinagoge tudi za šole, sodišča, pa tudi za pribežališča siromakov in romarjev.

Sinagoge v Palestini iz 3. in 4. stoletja imajo obliko bazilike z dvema do tremi ladjami. Srednjeveške kamnite sinagoge v Evropi se zgledujejo po raznih arhitektonskih slogih tedanje dobe (gotski, romanski, arabski). Lep primer tega so lesene sinagoge na Poljskem, ki so ohranile nacionalni slog dežele.

Evropske sinagoge 19. in 20. stoletja imajo svobodne arhitektonske oblike. V času Hitlerjeve vladavine so nacisti oskrunili, razdejali in požgali skoraj vse židovske sinagoge ne samo v Nemčiji, marveč tudi v deželah, ki so jih zasedli med drugo svetovno vojno.

Otok plavalk

Preprosta ljudstva imajo nepisane zakone. Tako je na primer članom plemena na nekem otoku blizu Nove Gvineje prepovedano reševati utapljajoče se ženske. Moški so zelo ponosni na svoje družice. Kar pomnijo ljudje, ni v morju ob tem otoku utonila niti ena ženska, ker se vse že v otroških letih naučijo plavati.

Sonce dobrotnik in sovražnik

Neštetim primitivnim ljudstvom je bilo Sonce prvo božanstvo, kateremu so prinašali tudi krvave žrtve. V starem Egiptu je bil sončni bog Ra, v Babilonu so častili boginjo svetlobe Surajo, Skandinavcem je bil sončni bog Balder, Aztekom Kecalkoatl, Peruancem Inti itd. Mnoge stare vladarske rodovine so zagotavljale, da so izšle iz sončnega božanstva. S tem so si laže zagotavljale pokorščino podložnikom. Kratko in malo, Sonce je bilo dolga tisočletja nekakšno skrivnostno, nadnaravno bitje.

V resnici je naše sonce le na robu galaksije izgubljeno žareče nebesno telo, neskončno majhno v primerjavi z največjimi sonci, ki so nam jih zvezdoslovci odkrili. Vendar je za nas še vedno veličastno. Na njegovi površini znaša vročina 6000 stopinj Celzija, v notranjosti pa celo 15 milijonov stopinj. Njegova prostornina obsega 1,360.000 prostornin naše Zemlje, snov pa presega zemeljsko za 334.000-krat.

To so le suhi podatki. Stvarno pa je naše Sonce za nas zemljane vse; vir svetlobe, toplote, dnevnih in letnih men, vremena, kroženja vode in vetrov — življenje in smrt. Kakor nam njegovi toplotni in svetlobni žarki dajejo vse za rojevanje in rast, tako nas počasi tudi ubijajo. Izven zemeljskega ozračja bi nezavarovani neizogibno podlegli žarčenju. Tako je Sonce naš resnični vladar, dobrotnik in tiran, zato se ne smemo čuditi, da so ga primitivna ljudstva imela za boga in so ga vdano častila in molila. Toda nekoč, v nedoumljivi bodočnosti, bo tudi ono ugasnilo in se spremenilo v mrtvo, temno nebesno telo, eno med bilijoni enakih.

ROBERT MERLE 24

Mojster je zažvižgal na piščal in nekdo je polglasno zasikal:

„Dvanajst in pet minut! Ta prasec nam je spet ukradel pet minut!"

Odvrgel sem lopato, spotikaje sem napravil nekaj korakov in se zgrudil na kup gramoza.

„No, bo šlo, Kerl?" mi je rekel Siebert.

„Bo."

Iz torbe sem potegnil svoje kosilo: kos kruha in peščico zaseke. In pričel sem žvečiti. Bil sem lačen, hkrati pa me je bolelo pri srcu. Kolena so se mi tresla.

Siebert je sedel zraven mene. Bil je sila visok in suh, z dolgim, ostrim nosom, imel je tanke ustnice in štrleče uhlje.

„Siebert," je rekel neki glas, „mojstru bi moral dopovedati, da je poldan poldan in konec!"

„Ja, ja, Limonova koža," je rekel Siebert in se porogljivo zasmejal.

Pogovarjali so se čisto zraven mene, njihovi glasovi pa so se mi zdeli, ko da bi prihajali iz neznanske daljave.

„Kar misli si, da bo tisti prasec potegnil iz žepa uro in naznanil: Ura je natanko poldan, mein Herr!"

Dvignil sem oči. Sonce je sililo izza oblaka in razkošno razsvetljevalo betonsko mešalnico. Da, stala je tamle, samo nekaj korakov od mene. Bila je še nova, popleskana z živo rdečo barvo. Poleg nje je na tračnicah stal vagonček. Zraven vagončka so stale lopate, zasajene v pesek. Onkraj betonske mešalnice se je vlekel tekoči trak, ki je nosil sveži beton prav do mostu. Pri srcu me je bolelo, v ušesih mi je zvonilo in vse to sem opazoval kakor skozi meglo, raztreseno, hkrati pa sem neprenehoma žvečil kruh. Nenadoma pa me je zajel strah, pogledal sem v tla, a prepozno, vseeno sem videl, kako so se vagonček, betonska mešalnica in lopate zmanjšale, postale so drobcene kakor igrače in pričele z blazno naglico padati v praznino. Pred mano in za mano se je odprla vrtoglava praznina, vseokrog sama praznina, in v tej praznini neko pričakovanje, ko da se bo zdaj zdaj pripetilo nekaj strašnega, veliko bolj strahotnega, kot je smrt.

Na uho mi je udaril neki glas in opazil sem svoje roke. Bile so tesno sklenjene, levi palec se je vrtel okrog desnega in palca sta se po vsej svoji dolžini dotikala. Opazoval sem ju in pričel potihoma šteti: „Ena, dve, tri, štiri..." — Potem me je spreletelo nekaj kakor krč in v hipu se je vse razvozlalo.

Zraven sebe, na desni sem opazil Siebertov štrleči uhelj in neki glas je govoril:

„Donnerwetter! Ali veš, kaj počenja ta prasec? Svojo uro nalašč za pet minut prestavlja nazaj. Ti bi mu pa res lahko kaj rekel."

Glas je prihajal do mene kakor skozi debelo plast sukna, vendar pa je še bil glas, dobro sem razumel, kar je pripovedoval, in željno sem poslušal.

„Ach! Ko bi ne imel žene in bolne hčerke!"

Sedeli so zraven mene, opazoval sem jih in z največjim naporom sem se spomnil njihovih imen. Siebert, Limonova koža, Hugo... Kaj pa tisti mali tamle, tisti zraven Huga, tisti bledoličen in temnolas fant? Kako mu je že ime?... Obšel me je neskončen gnus in stegnil sem se po gramozu, kolikor sem bil dolg in širok. Čez nekaj časa sem zaslišal:

„Človek mora vendar jesti, nicht wahr?"

„Ja, ja."

Poslušal sem, kar obesil sem se na njihove glasove in bal sem se, da bodo utihnili.

„Ne, nam Nemcem bog ne bi smel ustvariti želodcev."

„Ali pa bi nam moral narediti želodec za pesek, kakršnega ima tale prekleta mašina!"

Nekdo se je zasmejal. Zamižal sem in pomislil:

„Da, saj res, tistemu mlademu temnolascu je ime Edmund."

Kolena so se mi tresla.

„No, bo šlo, Kerl?"

Odprl sem oči. Nad mano se je sklanjal dolg, oster nos. Siebert. Da, bil je Siebert. Poskusil sem se nasmehniti in začutil sem, kako poka skorja iz cementnega prahu in znoja, ki se mi je naredila na obrazu.

„Bo."

In dodal sem:

„Danke schön."

„Takšne stvari so zastonj," je rekel Siebert.

Limonova koža se je zasmejal. Znova sem zamižal, tedaj pa je ozračje preparal presunljiv pisk. Preteklo je še nekaj trenutkov, nastala je prazna tišina, potem pa me je nekdo stresel za rame.

„Gremo!" je rekel Siebert.

Vstal sem in se opotekel. Vzel sem svojo lopato in polglasno rekel:

„Čudno, včasih sem bil še kar močan."

Dobra volja
učinkovito zdravilo

Znano je, da pesem, veselje in duhoviti razgovori vplivajo na razpoloženje bolnika, posledica tega pa je, da se tudi bolje počuti.

Kadar se človek veseli, se življenjski procesi v njegovem telesu hitreje odvijajo. Velikega pomena pri vsem tem je stanje živčnega sistema, zato vse to, kar ga krepi, pomaga tudi v borbi proti boleznim.

Ko so raziskovali vzroke dolgega življenja, so skoraj pri vseh stoletnikih ugotovili, da so bili to ljudje izredno vesele narave, da so imeli veliko smisla za humor in da so vsi ljubili dobre šale.

Prav nasprotni pojavi pa se kažejo pri slabem razpoloženju. Kadar se človek razburja, če je zaskrbljen ali zagrenjen, nastopijo v možganski skorji motnje in potek krvnega obtoka je obremenjen. Dihanje postane površno, puls manj ritmičen, poslabša se tudi razpoloženje in človek se začenja slabo počutiti. Pod dolgotrajnim vplivom takih negativnih čustev se lahko razvijejo celo nekatere bolezni — kot povišan krvni pritisk, angina pektoris, srčni infarkt, težka živčna obolenja.

Čustva so posledica življenjskih okoliščin, toda različni ljudje nanje različno vplivajo. Poznamo na stotine primerov, ki to dokazujejo. Popolnoma enake težave in situacije so ljudje dobre volje zlahka razrešili, neodločni in čemerni pa so potegnili kratko.

Zdravniki so že pred davnim časom ugotovili, da gimnastika in fizične vaje odlično vplivajo na razpoloženje bolnika, kajti preprečujejo mu, da bi se prepustil bolezni. Zato v moderni medicini to dejstvo uporabljajo kot eno pomembnih »zdravilnih« sredstev.

Če ljudje mislijo samo na svojo bolezen, postanejo zaskrbljeni in zagrenjeni. To jim zdravje še poslabša. Zato mora zdravnik bolnika pomiriti, mu vzbuditi zaupanje, dobro voljo in vedro razpoloženje. Pri tej nalogi ima seveda zdravnik težko nalogo, saj mora pri razgovoru z občutljivim pacientom paziti na vsako svojo besedo.

Kmalu spet veliko pospravljanje

Kar hitro se leto obrne in spet je tu pomlad, z njo pa veliko čiščenje stanovanja, ki se ga boji vsaka gospodinja. Bolj izkušenim gospodinjam se vsako leto pridruži toliko novih, manj izkušenih, ki jih spričo kopice dela prevzame malodušje, ker se kratkomalo pri delu ne znajdejo. Tem je predvsem namenjen tale prispevek, ki naj jim pomaga, da se bodo lotile dela z večjim pogumom.

Predvsem je važno, da se ne lotimo pospravljanja vsega stanovanja hkrati, n. pr. vseh sob, predsobe, omar in še kuhinje povrhu. Potem se nam bo nagrmadilo toliko reči, da res ne bomo videle konca in bomo utrujene že tedaj, ko bomo največ moči šele potrebovale.

Najbolje je, da se lotimo enega prostora, n. pr. spalnice, v kateri najprej pospravimo omare. Prihodnji dan se bomo lotile okna. Zelo umazani okviri in šipe bodo zahtevali temeljitejše delo kot navadno, saj se je na oknih vso zimo nabiral prah, saje in druga umazanija. Isti dan kot okno lahko očistimo slike, keramiko, vaze, ki jih imamo v sobi, in jih odnesemo v drug prostor, kjer jih pokrijemo, da se znova ne zaprašijo. Tretji dan znesemo posteljnino na sonce, če le mogoče na dvorišče ali na balkon, če pa tega nimamo, potem odpremo okna in vrata na stežaj. Medtem zdratiramo parkete, jih namažemo in ko se sušijo, se lotimo stepanja posteljnine. Prešitih odej, napolnjenih s puhom in blazin ne zračimo na soncu, ker se perje drobi, prav tako jih tudi ne stepamo z vso močjo, temveč le rahlo udarjamo po njih. Izprašeno posteljnino pustimo še na zraku in se spet lotimo parketa. Osvetlimo ga, dobro zbrišemo, namestimo vse slike, vaze in kipce (teh naj bo v spalnici čim manj) in za spremembo postavimo pohištvo malo drugače, kot je stalo vse leto. Nato znosimo v sobo posteljnino, napravimo postelje in še enkrat zbrišemo prah. Če imamo sesalnik, nam bo šlo vse delo še hitreje od rok. Nazadnje položimo na tla še preprogo, ki smo jo imeli ves dan na zraku in soba je nared.

Ker smo delo razporedile in si nismo naložile vsega hkrati, smo sicer utrujene, vendar ne toliko, kot če bi se pogumno lotile vsega stanovanja hkrati. Tistim ki so novinke pri takšnem delu, pa še nasvet — na listič naj si napišejo vsa dela, ki jih nameravajo opraviti tisti dan in ko so opravljena, jih na seznamu po vrstnem redu sproti prečrtajo. Tako se bodo razporeditve del še bolje držale in videle bodo, da so že mnogo opravile.

Po enakem vrstnem redu se lotimo še ostalih prostorov in stanovanje bo kljub velikemu strahu kar hitro pospravljeno. Prav pa je, da pritegnete k delu še ostale družinske člane, ker bodo tudi potem sami bolj pazili na red v stanovanju. Vedeli bodo, koliko truda so morali vložiti, da je stanovanje spet čisto in urejeno.

Poskusite!

MOŽGANOVI CMOKI

Ponada: surovo maslo, zelen peteršilj, čebula, 1 žemlja, nekaj žlic juhe, 2 dkg olja, 3 dkg čebule, 15 dkg govejih možganov, malo česna, poper, sol, 1 jajce, drobtine.

Ponado, ki smo jo pripravili iz surovega masla, seseklianega zelenega peteršilja, čebule, v vodi namočene in ožete žemlje ali kruha ter nekaj žlic juhe, mešamo na ognju v gosto testo tako dolgo, da odstopi od kozice. Nato jo ohladimo. Na olju najprej zarumenimo drobno seseklijano čebulo, dodamo očiščene seseklijane možgane in jih spražimo. H koncu praženja dodamo seseklijan česen, zelen peteršilj, popramo, osolimo in ohladimo. V ohlajeno ponado vmešamo jajce, spražene možgane in malo drobtin.

Cmoke oblikujemo v velikosti oreha in jih skuhamo v vreli juhi, še bolje pa v slanem kropu. Kadar jih ponudimo kot glavno jed, jih oblikujemo nekoliko večje in jih pred serviranjem zabelimo s surovim maslom.

Vaze - okras stanovanja

Oblike vaz so dandanes zelo različne. Nekoč ni bilo toliko različnih oblik. Zgodi pa se nam, da se v svojem stremljenju po nečem novem in posebnem odločimo za nekaj prav starega, vsaj glede oblike. Klasični vrč, v kakršnem so nekoč Grkinje prenašale vodo, stoji napolnjen z vejami, v veži. Kajti takšen velik vrč z zaokroženim, lepo oblikovanim ročajem si lahko zamišljamo samo na tleh. Po njegovem vzorcu so napravljeni manjši vrči, ki jih postavljamo na mizo. Sprva so bili to glinasti vrči, ki so od navadne posode za vodo napredovali do okrasnega predmeta. Izdelovalci keramike danes spet zelo cenijo vrče in jih izdelujejo v najrazličnejših oblikah, velikostih in barvah.

Porcelan je bil vedno dragocenost. Odvisno je od našega okusa in denarnice, če ga bomo kupili. Podobno je s kristalom. Takšne težke trebušaste vaze imajo tudi po več centimetrov debele stene s skrbno vdelanimi vzorci.

Steklene vaze so danes najrazličnejših barv. Vaze iz okajenega stekla so zelo priljubljene in primerne za nežne cvetlice. Baker in kositer učinkujeta elegantno, zadržano in včasih starinsko. Zelo ljubke so bakrene vaze, na primer v obliki kotla, ki so ga včasih obešali na odprto ognjišče, danes pa jih lahko napolnimo s cvetlicami. Če imate srečno roko, boste lahko ustvarili čudovito harmonijo s cvetlicami, ki jih boste vtaknili v vrč za mleko ali celo v tintnik (seveda mora biti umit).

Pa se vrnimo k vazam, ki stoje na tleh. Lepo je, če je v njih cvetje ali veja, to namreč dokazuje lastnikovo ljubezen do cvetja. Nujno pa seveda ni, kajti že sama vaza je lahko okras v sobi. Kako jo polnimo, je odvisno od letnega časa, pomaga pa nam naša fantazija. Treba je večkrat poskusiti — nikar samo ne nabašite stebel v posodo pa kakor stojijo, pač stojijo.

In na koncu še en nasvet: zelo imenitna je domača glinasta posoda. Polepša in poživi vsako stanovanje in je poceni. Vrče dobite vseh oblik in velikosti. Vendar pazite, da vzamete res pristne izdelke domače obrti, ne pa kak neokusen kičast ponaredek. Žal je takega kiča vse preveč in ljudje ga vse preradi zamenjujejo za pristne domače izdelke in oblike.

Drobni nasveti

- Preden pričnete čistiti štedilnik na drva, si namažite suhe roke z navlaženim milom. Tudi z nohti vtisnite v milo, da izpolnite praznino med vrhovi in nohti. Po končanem delu boste z lahkoto odpravili umazanijo in saje z rok, ko jih boste umivali z navadno toplo vodo in milom.
- Če nimate pri roki žlice za obuvanje čevljev, si lahko pomagate z zvitim papirjem ali z navadnim robcem. Toda pazite, da en konec robca ali papirja vtaknete pred obuvanjem v čevelj.
- Stare najlonske nogavice moremo uporabiti tudi za polnjenje dekorativnih blazin. Nogavice operite, posušite in jih zrežite na drobne kose, potem pa z njimi natlačite pisano blazino. Perete jo lahko brez težav skupaj z napolnjeno maso.
- Pri barvanju vrat in drugih kosov pohištva denite v mastno barvo sok ene limone. Tako boste preprečili naval mušic na sveže prepleskan les.
- Gumbi na moških srajcah bodo ostali celi, tudi če boste prali v pralnem stroju. Toda pred pranjem obrnite srajco na narobno stran in zapnite vse gumbe.
- Preden trete orehe, jih čez noč namakajte v malo oslajeni vodi. Tako boste laže izluščili cela jedrca.
- Sveže madeže od sadja boste najlažje očistile s surovim mlekom. Blago z madežem namakajte 1 uro v mleku, nato pa ga operite v blagi raztopini detergenta.
- Cvetje bo ostalo dalj časa sveže v vazi, če konec pecljev držimo nad plamenom tako dolgo, da potemne.
- Mehko kuhana jajca lahko ponovno segrejemo, če jih nekaj minut damo v vročo vodo.

Kako pravilno nakupujemo

Ali ste že kdaj poizkusili izračunati, koliko ceneje bi lahko živeli, če bi pametno in preudarno nakupovali! Do 40 % čeprav tega morda ne verjamete.

Pravilno nakupovanje je namreč umetnost, ki je ne obvlada vsak. Marsikatera gospodinja kar načelno zahteva najdražje blago in nezaupljivo odkloni nekaj, kar je cenejše, pa morda kljub temu kvalitetnejše. Doma pa potem presenečeno ugotovi, da je denarnica prazna, nakupovalna torba pa polna nepotrebnih stvari. Preden karkoli kupite, morate najprej temeljito premisliti.

Nakupujte enkrat tedensko v večjih količinah, razen živil, ki se hitro pokvarijo. Preden greste nakupovat, pa si vse potrebno zabeležite na listek. Kupujte sadje in zelenjavo, ki sta v tistem letnem času najcenejša. Poleg že vnaprej določenih živil lahko kupite tudi kaj, kar ni bilo v načrtu, če je prilika res ugodna.

Če je le mogoče, si za nakupovanje izberite tak dan in tak dnevni čas, ko je v trgovinah najmanj kupcev. Predvsem pa si zapomnite tole: nikar ne nakupujte tik pred nedeljo in prazniki.

Iz izkušnje gotovo že veste, da ima blago v različnih trgovinah različne cene. Zapomnite si cenejše trgovine in nakupujte tam.

Zavedajte se, da imate pravico, da vam prodajalec svetuje in vas seznani s prednostmi oz. slabimi stranmi nakupa. Čim bolj samozavestni boste, tem bolj se bo prodajalec potrudil, da vam bo ustregel. Seveda pa je obojestranska vljudnost neobhodno potrebna.

„Ach was!" je vrgel Limonova koža. „To ni moč, to je vodka! Koliko časa si bil brez dela?"

„En mesec."

„Čisto prav sem povedal, sama vodka je v človeku. Le poglej to prekleto mašino: če ji ne daš jesti, tudi ta ne bo delala. Ampak mašina je vse kaj drugega, Mensch! Na mašino pazijo! Mašini dajejo jesti! Kajti mašina stane veliko denarja!"

Siebert je z levico premaknil vzvod, motor je zabrnel, velikanski vijak pred našimi nogami se je pričel počasi obračati. Limonova koža je vrgel lopato peska.

„Na!" je sovražno rekel. „Žri!"

„Žri, kurba!" je rekel Edmund.

„Na!" je rekel Limonova koža. „Žri! Žri!"

„Žri in crkni!" je rekel Edmund.

Lopate so se dvigale, pesek je divje deževal. In pomislil sem: „Edmund, Edmund mu je ime!" Potem so za nekaj časa premolknili. Bežno sem pogledal Limonovo kožo. S hrbtom palca si je šel čez čelo in potem roko otresel proti tlom.

„Ach was!" je rekel z grenkobo v glasu. „Mi bomo pocrkali, mi, ne pa mašina!"

Moje roke so bile brez moči. Vsakokrat, ko sem dvignil lopato, sem se opotekel. In spet je pred mano zazijala praznina. Nič več nisem slišal in s strahom sem se vprašal, ali bodo še kaj spregovorili ali ne.

„Hugo," se je oglasil Limonova koža.

„Kaj misliš, koliko stane takšnale mašina?"

Hugo je pljunil.

Bilo je natanko tako, ko da bi spet položil iglo na gramofonsko ploščo. Poslušal sem, krčevito sem se oprijel glasu.

„Saj nisem kupec."

„Dva tisoč mark!" je zavpil Siebert nad nami in razparal vrečo cementa.

Dvignil se je oblak cementnega prahu in nas prekril. Pričel sem kašljati.

„Kaj pa mi?" je nadaljeval Limonova koža. „Koliko smo mi vredni?"

„Po kosu?"

„Po kosu, da."

Spet premolk. Pa je to zares tišina? Ali so res prenehali govoriti?

„Dvajset pfennigov."

„To je še kar dobro plačano," je rekel Edmund.

Limonova koža je besno zagnal lopato peska.

„To je kar tako rečeno."

„Kaj, kar tako rečeno?"

„Da je človek vražje poceni."

Sam pri sebi sem ponovil: „Da je človek vražje poceni," potem pa ničesar več nisem slišal.

Zasadil sem lopato v pesek, zadela je ob nekaj trdega, držaj mi je ušel iz rok in zgrudil sem se. Glava mi je padla vznak in sonce je ugasnilo.

Nekdo je rekel:

„Vstani, Herrgott noch mal!"

Odprl sem oči. Okrog mene je bilo megleno. Pred mano je poplesoval rumenkast in uvel obraz Limonove kože.

„Mojster prihaja! Vstani!"

Neki glas je rekel:

„V rit te bo sunil!"

Kot ponoreli so vihteli z lopatami. Gledal sem jih, a se nisem mogel ganiti.

„Tako!" je rekel Siebert in z letvico premaknil vzvod.

Motor je utihnil in Limonova koža se je lepo mirno usedel zraven mene. Za njim je zaškrtal gramoz in skozi meglo, v višini svojega obraza, sem zagledal črne in bleščeče se mojstrove škornje.

„Kaj je?"

„Defekt," je rekel Siebertov glas.

Edmund je sedel k meni in mi zašepetal:

„Obrni se na hrbet. Čisto bel si v obraz."

„Spet?"

„Slab kontakt."

„Schnell, Mensch, schnell!"

„Dve minuti bo trpelo."

Premolk. Potem je gramoz spet zaškrtal in Hugo je polglasno rekel:

„Poberi se k vragu, lopov!"

„Na," je rekel Siebertov glas. „Pogoltni tole."

In po grlu mi je steklo žganje.

„Siebert" se je oglasil Hugo. „Še meni. Tako slab sem."

„Ti pa žri pesek!"

Počasi sem se vendarle postavil na noge.

„Bo šlo?" je rekel Limonova koža.

Pokimal sem in rekel:

„Prava sreča, da je bil defekt."

Na ves glas so se zakrohotali. Zaprlo mi je sapo in vsakega posebej sem pogledal.

„Junge!" je vzkliknil Limonova koža. „Ti si pa še bolj usekan kakor Meister!"

Pogledal sem Sieberta.

„Si ti to naredil?"

Limonova koža se je obrnil proti Siebertu in se burkasto začudil:

„Si ti to naredil?"

Zdaj so se še bolj zakrohotali. Siebert se je smehljal s svojimi tankimi ustnicami in mi prikimal.

Suho sem odbil:

„Narobe si storil."

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

nadarjen človek

KARIN BOIE

Profesor Umetnostne akademije Evald Jakobson je neobičajno molče po večerji pil kavo.

„O čem razmišljaš?" ga je vprašala žena.

„O Lutingu,"ji je odgovoril soprog.

„In kdo je ta Luting?"

„Z Lutingom sva bila nekoč v isti umetniški šoli. Ne verjamem, da ti nikdar ne bi pripovedoval o njem! Morda pa ti res nisem. Že od dijaških let nisem slišal zanj; najprej sem imel preveč dela, potem pa sem popolnoma pozabil starega tovariša ... Sprašuješ, kakšen je torej ta Luting? Si lahko predstavljaš vsestransko nadarjenega človeka? Če je tako, stoji pred teboj Luting. Lahko bi postal velik umetnik — slikar; govorili so, da je najnadarjenejši učenec v naši šoli. Ko bi vedela, kakšne skulpture je ustvarjal. Boljše kakor slike! Vrhu tega je bil v šoli znan kot violinist in pianist, sam je komponiral prelepo, izvirno in nežno glasbo. Še več, govorili so, da je Luting tudi pesnik, čigar verzi tako vznemirjajo človeka, da je pol pijan. Sam jih, žal, nikdar nisem bral ali poslušal.

Kajpak smo bili prepričani, da bo Luting postal najznamenitejša osebnost našega stoletja, nekaj takšnega, kot sta bila nekoč Leonardo da Vinci ali Michelangelo.

In pomisli, nocoj sem se nenadoma spomnil Lutinga ter se začudil, ker o njem ni ne duha ne sluha. Zazdelo se mi je, da sem vse doslej pričakoval, da bom nenadoma zaslišal njegovo ime, pa sem šele danes spoznal, da je za to prepozno ...."

Poslednje besede je profesor izgovoril prav tiho in počasi. Gospa Jakobson je pogledala soproga. Imel je sive zalisce. Skljucen je sedel na stolu. Morda je ob besedah „za to prepozno" pomislil tudi nase? Zares, povsod govorijo, da je njen mož mnogo dosegel — pridobil si je ime, lep položaj in ugled, kakršnega je v družbi težko doseči. Pa vendar, kaj je vse v primerjavi z vzvišenimi smotri, ki si jih zastavlja mladenič, ko komaj sluti prihodnost, o kateri sanjari? Tedaj, to vemo, mladenič ne sanja o položaju in naslovu, temveč o vplivu svetovnih razmerij, ki ga velja uresničiti. Ta sivi skljucen mož, ki sedi v naslonjaču, je ustvaril dovolj — pripisujejo mu pomembna dela — toda v trenutku, ko se vrača k spominom svoje mladosti, se mu vse, kar je dosegel, zdi — siromašno in majhno.

„Le kako, da si se prav danes spomnil na Lutinga?"

„Srečal sem človeka, ki mu je bil podoben. Blizu železniške postaje. Šel sem namršen in jezen zaradi Monsonovega članka v ‚Stockholmstidningenu', ko sem opazil obraz moškega, ki mi je prihajal naproti. Zdrznil sem se — kdo neki je? Obrnil sem se in videl, da se je tudi on obrnil. Morda je čutil, da ga opazujem. Šele kasneje sem se spomnil, da je podoben Lutingu. Kaj vem, morda je bil res Luting, morda pa me spomin zapušča. Moški, ki sem ga srečal, pa se mi je zdel starejši, kot bi bil lahko Luting; pretehtati sem želel ta vtis in tako sem obstal, pa pričel računati, koliko let bi imel zdaj. In slednjič sem dognal, da bi bil vsekakor prestar, če bi hotel karkoli začeti, če že doslej ni ničesar dosegel ..."

Pri vratih se je prikazala sobarica in dejala, da želi nekdo govoriti s profesorjem. Jokobson je odšel iz sobe.

„Ljubi bog, saj ni mogoče ... Saj vendar ni mogoče, da bi bil res ti, Luting! Vstopi, vstopi vendar!"

Da, bil je on. V temno predsobo profesorja Jakobsona je vstopil Luting! Zapuščenost in alkohol sta mu razbrazdala obraz, plašč je bil ves plesnoben, hlače ponošene, v podplatih pa so zijale luknje. Sprašujoče je pogledal gospodarja, obrnil pogled k lestencu, ki je visel s stropa, in stopil proti obešalniku.

„Dobrodošel! V pravem trenutku si prišel — pravkar pijeva kavo!" ga je hrabril Jakobson.

Luting je mirno prikimal, slekel plašč in ga obesil na kljuko. Ostal je v suknjiču — ni ga mogoče opisati, ker si ga ni moč zamisliti. Sočutje je stisnilo srce profesorja Jakobsona in v prsih je zaznal skoraj telesno bolečino.

Lutinga je predstavil soprogi. Toda pogovor ob skodelici kave nikakor ni stekel. Sobarica je prinesla pladenj s kolači in gost jih je pohrustal ... Zbral je vso voljo, poskušal načeti pogovor — veselo, neprisiljeno, po „študentski navadi" — vendar je srečal le sogovornikovo zadržanost.

„Se spominjaš?" je vprašal profesorja, stopil h klavirju in udaril nekaj akordov. „Tvoja skladba! In zdaj povej — mar počenjaš še kaj podobnega?"

„Ne. Načeloma ne komponiram. Naša glasba je plesniva ..."

„Kaj praviš?"

„Veš, kaj je osnova današnje glasbe? Ves naš zvočni sistem temelji na dvanajstem korenu iz dveh. Razumeš? Dekadenca! Sicer pa, kako naj bi tudi bilo. Vse je zmešano, razumeš? Nikjer ne najdeš kaj čistega!"

„Mar ne obstaja tudi drugačna glasba?"

„Obstaja, kajpak. Na primer — glasba črncev iz plemena Bantu. Zatem stara glasba Inkov. Slišati bi moral kakšen napev Bantu črncev. Sprva bi, kajpak, ne razumel te glasbe, kajti že v otroštvu smo si pokvarili posluh, zastrupili so nam ga z dvanajstim korenom iz dveh, toda če bi dolgo poslušal, bi pred seboj nenadoma zagledal nekaj najlepšega in najčistejšega. To je resničen užitek. Če pišem takšno glasbo? Ne, dotlej še nisem dospel. Toda, le počakaj, nedolžnost bo lepega dne zmagala."

„Pa kipariš?"

„Ne. Zakaj neki? Mar naša doba potrebuje skulpture? Ne. Mi oboževalci koristnega — smo tudi arhitekturo spremenili v geometrijo. Dovolili smo, da je to lepo, da nam ugaja, toda za skulpturo v takšnem svetu ni prostora. Pravim, da ga ni, čeravno bi slednjič lahko nekaj primernih kipcev postavili po vseh vogalih (Luting je zamahnil z roko proti skulpturi Kaia Nilsena, stoječi v kotu sobe), vendar ne bi bilo organske povezanosti s sodobno kulturo."

„V tvoji presoji je najbrž zrnce resnice," je utrujeno dejal profesor. „Emi, draga, nama ne boš zaigrala?"

Emi je igrala in moža sta poslušala. Profesor se je veselil odmora, Luting pa je očitno užival, da ne bi pomislil na svoje načelno sovražno stališče do dvanajstega korena iz dveh. Toda kmalu ga je spet obšlo prepričanje, da gre za njegovega načelnega sovražnika.

„Denimo, da slikaš," je ljubeznivo in sočasno posmehljivo dejal Luting, ki je menda prešel v napad, „toda barv starih mojstrov ne moreš doseči. Tvoje bodo potemnele ali zbledele že čez dvesto let, to mi smeš verjeti. Mi samo packamo klepetamo, mažemo in se širokoustimo ... Slikarstvu sem se odrekel."

„Ej, prijatelj moj!" je vzkliknil Jakobson. Z naglo, odsekano kretnjo je odmaknil stol in — vsi trije so odšli v jedilnico.

Profesor je vznemirjen stopal po sobi, Luting pa zamišljen sedel v naslonjaču. Slednjič je Jakobson komaj izustil s hripavim glasom:

„Tudi verzov ne pišeš, kajpak?"

„Drži. Ne pišem jih. Spoznal sem, da ni besed, s katerimi bi lahko opisal in izrazil svoja najgloblja doživetja. Le poskušaj peklenske muke in veličastni zanos prenesti v besede, v siromašne človeške besede — to je klečeplazništvo. Da bi pa pisal o vremenu in vetru ... Hvala lepa, to naj počenjajo drugi."

„Človek, pred katerim so se nekoč odpirala vrata, je kmalu zatem odšel iz hiše in izginil v megli. Ko je odhajal, je poprosil profesorja Jakobsona, naj mu posodi petdeset kron. Profesor mu jih je dal.

za dobro voljo

»Tomaž, kako pa vendar ješ! Moral boš v kakšen zavod, da se boš naučil lepega vedenja!«

»Ali se ga doma ne morem učiti, očka?«

*

»Ali vam je ta nasilnež grozil, ko vas je poljubljal?«

»Da, rekel je, da me nikoli več ne bo poljubil, če bom kričala.«

*

»Ko bom velik, bom postal zdravnik za oči.«

»Kako si neumen, jaz bom raje zdravnik za zobe. Človek ima samo dvoje oči, zob pa menda čez trideset!«

*

Tomažek sprašuje: »Mamica, kako je, če osa sede na koprivo? Ali osa piči koprivo ali kopriva oso?«

Sodnik: »Tožiteljica trdi, da ste vi oče njenega otroka. Ali priznate?«

Obtoženec: »Priznam.«

Sodnik: »Kako je pa s plačilom?«

Obtoženec: »O, gospod sodnik, jaz nič ne zahtevam!«

*

Slikarka kmetu: »Ali se smem postaviti v njivo?«

»Zakaj pa ne? Saj so vrabci postali že tako predrzni, da se strašila že nič več ne boje!«

*

Stiskač in skopuh se dobita v kavarni. Pa vpraša stiskač:

»Imaš kakšno cigareto pri sebi?«

»Ne.« odgovori skopuh, »pa ti?«

»Tudi ne,« odkima stiskač, »bova morala pač vsak svoje kaditi.«

*

»Si slišal, kakšno ženo ima naš zdravnik? Pet jezikov zna.«

»O, groza, ta pa bo revež! Moja zna samo enega, pa nikoli ne pridem do besede.«

*

V kavarno pride možakar, obesi svoj plašč na obešalnik in pripne nanj listič z besedami: »Ta plašč je last boksarskega prvaka. Vrnil se bo čez deset minut.«

Nato odide telefonirat.

Ko se čez deset minut vrne, ni njegovega plašča nikjer. Ostal je le listek s temi besedami: »Plašč je odnesel prvak v teku na dolge proge. Vrnil se ne bo nikoli več!«

*

Milanček nadleguje svojo mamico z raznimi vprašanji:

»Mamica, od kod je prišel naš Binče?«

»Našla sem ga med rožicami.«

»Pa Nina?«

»Njo je štorklja prinesla.«

»In jaz?«

»Tebe smo pa v trgovini kupili.«

Milanček zmaje z glavico in vzdihne:

»No lepa družina! Niti en otrok se ni rodil normalno!«

*

Pepe se ne počuti najbolje in vpraša zdravnika za svet. Med drugim mu zdravnik svetuje, naj spije vsako jutro nekaj mlačne vode.

»O, saj to pa že dolgo prakticiram, gospod doktor. Samo da pravijo v moji restavraciji tej vodi kava.«

*

»Kdaj se bosta vendar Špela in Matic poročila?«

»Bojim se, da nikoli.«

»Kako to?«

»Ona ga ne mara, dokler svojih dolgov ne poravna, on pa svojih dolgov ne more plačati, dokler nje ne poroči.«

*

Zunaj besni nevihta.

Otroci strme skozi okno.

»Kaj praviš, Boris,« vpraša mlajši bratec, »s čim se je neki prej bliskalo, ko še niso poznali elektrike?«

In Boris nato važno:

»Ti si pa pameten — s plinom vendar!«

*

»Ali znate tudi kuhati?« vprašajo novo pomočnico.

»Da, na oba načina?«

»Kako pa gre ta reč?«

»No, kakor pač želite, da se gostje še kdaj oglase ali pa nikoli več.«

*

Gost, ki ga je imel že precej pod kapo: »Zdi se mi, da sem imel dežnik s seboj.«

Krčmar: »O, tega sem moral dati vaši ženi, ki vas čaka zunaj na klopi.«

*

Tetka: »Binček, daj poljubček svoji tetki!«

Binček: »Nočem.«

Tetka: »Zakaj pa nočeš?«

Binček: »Očka je včeraj rekel, da imaš strupen jezik.«

*

»Ta juha pa ni vroča, natakar!«

»Kdo to trdi? Saj je še poskusili niste!«

»Res ne! Toda v vroči juhi vi pač ne bi mogli tako dolgo držati svojega palca!«

CLAUDIA SANDERS:

doživljaj v chicagu

»Razočaran sem, že šest tednov sedim v Chicagu, pa še nisem doživel niti enega gangsterskega napada niti nisem zašel v najbolj nedolžno racijo. Kaj, za vraga, naj sploh pripovedujem, ko bom spet doma v Londonu?«

George Wipmaker, sin lastnika podjetja Wipmaker & sin, trgovine s čajem na veliko, je čemerno pogledal svojega ameriškega prijatelja. »Pojutrišnjem se odpeljem nazaj v Anglijo,« je nadaljeval, »dotlej pa bi želel karkoli doživeti, saj me razumeš. Bodi tako prijateljski in mi omogoči, da bom videl vsaj delček tistega Chicaga, kar je spravilo to mesto na tako slab glas!«

»Ti si sploh norec!« je zarenčal Doug Lesley. »Mi smo srečni, če ne vidimo gangsterjev, če nas ne napadajo in če nam ostanejo prihranjene racije in podobne neprijetnosti. Ti pa hočeš zdrveti tej tolpi naravnost v naročje! George, zrel si za norišnico!«

»Mogoče,« je zagodrnjal George Wipmaker, »toda o tem po vsej verjetnosti ne bo treba odločati tebi. Kratko in jasno: kam bova šla?«

Doug Lesley se je vdal. »Torej dobro. Če vsekakor želiš, te bom odpeljal v beznico. Tam se sicer ne sestajajo veliki gangsterji, vendar boš videl množico mož, ki živijo zgolj od goljufije ...«

»Goljufi,« je zamrmral George, »kako zanimivo!« Njegovo razočaranje se je še povečalo, ko sta prišla v beznico. »To je vse? Takšnih beznic imamo v Londonu nešteto! In to naj bi bili goljufi? Vsi so vendar videti povsem nedolžni!«

Nekaj časa sta sedela s komolci uprtimi ob mizo in opazovala, kako so neznanci kartali.

»Ali je mogoče kupiti karte?« je vprašal George svojega ameriškega prijatelja.

»Karte? Kakšne karte?«

»Igralne karte, seveda! Poskusil bom nekajkrat igrati s temi dečki!«

»Ti si zares ponorel, George!«

»To sem danes že slišal. Torej, ali se tu dobijo nove igralne karte ali ne?«

Gostilničar je prinesel deset zavitkov popolnoma novih kart in George jih je strokovnjaško pregledal, ali niso kakorkoli zaznamovane. »V redu,« je prikimal in prosil gostilničarja, naj mu priskrbi soigralce za igro.

Dva med navzočimi sta bila takoj pripravljena sesti z Georgeom za mizo. Doug Lesley se je držal nekoliko v ozadju, ker je slutil, da bo George izgubil, kar je bilo še najbolj verjetno, ali pa bo dobil in ga bosta soigralca zato pretepla.

Prvo igro je George zares zgubil. Odštel je sedem dolarjev v bankovcih na mizo in segel zatem v žep svojega suknjiča.

»Trenutek, prosim,« nadaljevali bomo s temi kartami!«

»Kaj naj to pomeni?« sta planila neznanca.

»Nič hudega, jaz sem le nekoliko praznoveren, veste, zato načelno nikoli ne igram dveh iger z istimi kartami. Gotovo nimate ničesar proti temu. Te karte sem kupil pri gostilničarju. Torej, prosim!«

Kazalo je, da bosta udeleženca nekaj odvrnila. Vendar sta storila to le tako, kakor da sta globoko zajela sapo, zatem pa sta se skrivaj spogledala s priprtimi očmi.

Drugo igro je dobil George. Tretjo je izgubil. Naslednje tri je dobil.

Za vsako igro je vzel nove karte.

Nato je spet izgubil igro.

Potem pa je imel kar naprej srečo. Po vsaki igri je hlastno vtaknil dobljeni denar v žep. V mislih je skrivaj računal, koliko je že priigral; po njegovi oceni je bilo že štiristo dolarjev. Prav čedna vsotica, zlasti če upoštevamo, da jo je priigral od poklicnih kvartopircev v Chicagu.

Za deset iger je bil George s svojimi kupljenimi kartami preskrbljen. Za enajsto in dvanajsto igro je znova kupil nove karte pri gostilničarju. Potem je nenadoma prenehal igrati.

Oba soigralca sta bila s tem sklepom očitno zadovoljna. Plačala sta svoj zapitek in molče zapustila beznico.

Ko sta stopila skozi vrata, se je George približal svojemu prijatelju, ki je še vedno dokaj nezaupljivo gledal predse.

»Ne delaj vendar takšnega obraza. Doug! Ali veš, koliko sem dobil? Nekaj manj kakor štiristo dolarjev bo. Preštejva na hitro, koliko je v resnici!«

Segel je v žep svojega suknjiča in osupnil ... Razburjeno se je začel otipavati in preobračati žepe ...

George je zaklel in zamrmral: »Denarja ni! Čeki, drobiž ...!« Še enkrat je pretipal svoj suknjič. »In moje zlate cigaretne doze tudi ni!«

Dough Lesley se je škodoželjno nasmehnil, zatem pa si je z mirnim dostojanstvom prižgal cigareto.

»Neznansko sem vesel!« je dejal posmehljivo, »da te Chicago naposled le ni razočaral! Zdaj boš imel vsaj kaj pripovedovati, ko boš spet doma!«

ŠPORTNI VESTNIK

UMETNOSTNO DRSANJE

Svetovno prvenstvo na Dunaju

je potekalo brez vsakih presenečenj

Letošnje svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju, ki se je prejšnji teden odvijalo na Dunaju, je potekalo povsem v smislu napovedi in pričakovanj strokovnjakov — namreč brez presenečenj, saj so si v vseh štirih kategorijah dosedanji svetovni prvaki tudi tokrat osvojili zlate kolajne.

Prva odločitev je padla v skupini drsalnih parov, kjer je sovjetski par Ljudmila Bjelusova in Oleg Protopopov kot večkratni zmagovalec spet uspešno branil svoj naslov svetovnega prvaka. Nastop sovjetske dvojice tokrat morda ni bil v vseh odtenkih tako blesteč, kot bi bilo pričakovati, vendar končna zmaga nikdar ni bila ogrožena. 2. mesto je zasedel zahodnonemški par Margot Glockshuber in Wolfgang Danne, bronasto kolajno pa si je osvojila ameriška dvojica Cynthia in Roland Kauffmann. Avstrijski par Evelyne Schneider in Willi Bietak se je uvrstil na 12. mesto.

Pri plesnih parih je spet zmagala angleška dvojica Diana Towler in Bernhord Ford, kateri pa je z zelo pičlo razliko v oceni sledil na drugem mestu ameriški par Lorna Dyer in John Carrell, medtem ko si je bronasto kolajno priboril angleški par Yvonne Suddick in Malcolm Cannon. Heidi Metzger in Herbert Rothkappel iz Avstrije sta dosegla 15. mesto.

Zelo oster dvoboj za prvo mesto se je razvil pri moških, kjer sta si stala nasproti Avstrijca Emmerich Danzer (dosedanji svetovni in evropski prvak) ter Wolfgang Schwarz, ki si je v obveznih likih priboril precejšnjo prednost pred svojim glavnim nasprotnikom. Čeprav je bil Schwarz odličen tudi v prostih likih, ga je v tem delu tekmovanja prekosil Danzer, kateremu so sodniki prisodili izredno visoko mestno oceno. Kljub temu, da je dosegel Schwarz v skupni oceni višje število točk in enako mestno oceno z Danzerjem, so sodniki za svetovnega prvaka proglasili Danzerja. Tretje mesto je dosegel Američan Visconti.

V zadnji skupini — pri ženskah — si je Američanka Peggy Fleming že v prvem delu tekmovanja „zagotovila" zmago, ki je tudi njen padec pri prostih likih ni mogel več ogrožati, zlasti ker se je s padcem „proslavila" tudi evropska prvakinja Gabriele Seyfert iz Vzhodne Nemčije, ki je zasedla drugo mesto. Velik uspeh za Hano Maškovo (Češkoslovaška) pa nedvomno pomeni tretje mesto.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinje — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglasi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Šport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 11. 3.: 6.05 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Slepi lev iz San Marca, roman — 16.00 Poznaš Koroško — 17.00 Gledališče, gledališče — 18.00 Kulturni razgledi — 18.20 Glasba za delopust — 20.20 Orkestralni koncert.

Nedelja, 12. 3.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Mrtvec, pripovedka — 11.00 Dopoldanski zabavni koncert — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.00 Koncert ljudskih pesmi — 20.10 Sam je mož, slušna igra — 21.15 Iz zaboja za plažo.

Ponedeljek, 13. 3.: 8.15 Čoln pride po polnoči, roman — 8.45 Ljudska glasba z vsega sveta — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 17.00 Staroavstrijske podobe — 18.00 Zbor avstrijskega radia, študio Dunaj — 19.30 XY ve vse — 20.20 Vsakdanji problemi pod lečo — 20.35 Vedri ljudje so veselje — 21.20 Veselo petje, veselo zvenenje.

Torek, 14. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Kar vstopite, prosimo — 15.45 Otroška oddaja — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Četrt ure referenta za ljudsko prosveto — 18.15 Koroške založbe v službi znanosti in ljudske prosvete — 20.20 Časovna meja — 21.35 Orkester Edmund Vera.

Sreda, 15. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Vedro in veselo — 15.45 O gradnji stanovanj — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.00 Četrt ure mestne uprave — 18.15 Kar spet zapojte — 20.20 Florentinska tragedija, opera — 21.15 Dela Arnolda Schönberga in drugih.

Četrtek, 16. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Delavska oddaja — 18.15 Ob Donavi — 19.30 XY ve vse — 20.20 Pomembni Štajerci na Koroškem, pomembni Korošci na Štajerskem — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 17. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Pogovor o umetnosti — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Iz deželnega izobraževalnega načrta — 18.15 Pri koroških zborih — 19.30 Dobro poznano — 20.20 Začinjena pojedina — 22.10 Pogled v svet.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razglasi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 11. 3.: 6.20 Govori Fritz Schilling — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarstvo za vsakogar — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi — 14.15 Iz hleva za konjičke — 15.30 Koncert na trgu — 16.20 Šport in glasba — 17.30 Orkestralni koncert — 19.10 Oddaja zveznega kancleria — 19.30 Vedre podobe — 20.15 Avstrijska hitparada.

Nedelja, 12. 3.: 8.05 Kaj je novega — 9.10 Tedensko ogledalo domačega tiska — 11.00 Orkestralni koncert — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Čoln pride po polnoči, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Mesto brez strahu, slušna igra — 18.00 Magazin znanosti — 18.30 Nazaj v šolsko klop — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Glasbeno svetovno gledališče — 21.00 Zabavni koncert.

Ponedeljek, 13. 3.: 6.20 Oddaja združenja industrialcev — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opere — 15.35 Evergreens — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Žetev morja — 19.30 Belsazar, oratorij — 21.40 Lisztova glasba.

Torek, 14. 3.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Oddaja zvezne gospodarske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opere — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Plodno potovanje — 19.30 Poznaš svet — 20.30 Glasbene šarade — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 15. 3.: 6.05 Oddaja združenja industrialcev — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Orkestralni koncert — 15.35 Glasba Nica Dostala — 16.00 Otroška telovadba — 16.15 Otroci, pojemo za vas — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Domači zdravnik — 19.30 Kakšno bi bilo življenje brez spominov — 20.00 Vseh devet — 21.30 Kritika čiste tolerance.

Četrtek, 16. 3.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Dunajsko koncertno ogledalo — 13.30 Pesništvo in resnica v glasbeni zgodovini — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 19.30 Magazin za mladino — 20.30 Operetni koncert — 21.15 Mehanizirana pedagogika.

Petek, 17. 3.: 6.05 Oddaja zvezne gospodarske zbornice — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Avstrijska snežna poročila — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Orkestralni koncert — 15.35 Zabavni zvoki iz Avstrije — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Veverica — 19.30 Vlak v Le Havre, slušna igra — 21.45 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 11. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 12. 3.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 13. 3.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Za našo vas — Beremo za vas — 18.15 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 14. 3.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Koroški kulturni pregled.

Sreda, 15. 3.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite zaigramo.

Četrtek, 16. 3.: 14.15 Poročila, objave — Pogled v zakladnico slovenske komorne glasbe.

Petek, 17. 3.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Slovenski samospevi — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvence 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dokler ne kupite časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja za ženo — 8.05 Glasbena matineja — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice.

Sobota, 11. 3.: 9.40 Iz albuma skladb za mladino — 10.15 Prizor z opere Lepa Vida — 10.40 Novost na knjižni polici — 11.15 Koncert orkestralne glasbe — 12.10 Pravkar prispelo — 12.40 Pesem planin — 14.05 Koncert po željah poslušalcev — 15.30 Komorni zbor RTV Ljubljana — 17.35 Ritmi Latinske Amerike — 17.45 Ljubiteljem beat glasbe — 18.15 Sonata od baroka do danes — 18.50 S knjižnega trga — 20.20 Spoznavajmo svet in domovino — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 12. 3.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Vladarjeva kopel, otroška radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 11.15 Nedeljski koncert orkestralne glasbe — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 15.30 Humoreska tedna — 17.05 V svetu operetnih melodij — 17.30 Zgodba starega vdovca v letu 1937, igra — 20.00 Potujoča glasbena skrinja — 21.00 Ura z jugoslovanskimi operetnimi pevci.

Ponedeljek, 13. 3.: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Cicibanov svet — 10.35 Naš podlistek — 11.15 Melodije, ki jih radi poslušamo — 12.10 Slovenski pevci zabavnih melodij — 12.40 Igrajo tuji pihalni orkestri — 14.35 Voščila — 15.30 Koncert železničarskega pevskega zbora iz Celja — 17.05 Operni koncert — 18.15 Izbiramo glasbo za ples — 18.45 Naš prosti čas — 20.00 Italijanski kvartet — 21.45 Nocoj je en lep večer.

Torek, 14. 3.: 9.40 Iz glasbenih šol — 10.15 Iz Verdijevih oper — 11.15 Kaleidoskop plesnih zvokov — 12.10 Veseli plančarji in nasambel Boruta Lesjaka — 12.40 Pikaizem v Ljubljani in drugo — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 15.40 V torek nasvidenje — 17.05 Orkester RTV Ljubljana predstavlja — 18.15 Iz naših relejnih postaj — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 20.00 Mali koncert zbora Slovenske filharmonije — 20.00 Po pasje, igra.

Sreda, 15. 3.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Matjažek in trobenta — 10.15 Obraz skladatelja Bartoka — 10.45 Človek in zdravje — 11.15 Pastirc pa pase ovce tri — 12.10 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.40 Iz Glinkovih del — 14.05 Igrajo veliki zabavni orkestri — 14.35 Voščila — 15.30 Pianist Roman Klasinec — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz naših študiov — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Somrak bogov, opera.

Četrtek, 16. 3.: 9.25 Dalmatinkse narodne pesmi — 10.15 Pojo solisti mariborske opere — 11.15 Sprehod z znamenitimi orkestri — 12.10 Domači ansambli, domače viže — 12.40 Na koncertnih inštrumentih po sledovih narodnih napevov — 14.05 Uverture in scherzi — 15.30 Melodije za klavir in godala — 17.05 Turistična oddaja — 18.15 Odlomki iz opere Madame Butterfly — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtkov večer — 21.00 Od Ibsena do Ionesca.

Petek, 17. 3.: 8.55 Pionirski tednik — 10.15 Kajuhove pesmi v uglasbitvah Rada Simonitija — 10.35 Naš podlistek — 11.15 Popevke s tekočega traku — 12.10 Poljski orkestri inansambli — 12.40 Domače pihalne godbe — 14.35 Voščila — 15.40 Mladinska oddaja — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.15 Zvočni razgledi — 18.50 Kulturni globus — 20.00 Angleške ljudske pesmi — 20.20 Tedenski zunanjepolitični pregled — 20.45 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvenca 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.

Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in mnenja — 20.00 Šport.

Sobota, 11. 3.: 12.10 Med tržaškimi stojnicami — 13.30 Semenj plošče — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Volan — 16.20 Pregled italijanske dramatike — 19.10 Družinski obzornik — 20.35 Teden v Italiji — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Nedelja, 12. 3.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna po naši deželi — 15.30 Blagoslovljene oči, drama — 18.00 Koncert v mi-

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 11. 3.: 17.03 Za družino — 17.25 Ekspedicija v živalski svet — 18.05 Modna ročna dela — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Hulla de Bulla, igra — 22.05 Dolina maščevanja.

Nedelja, 12. 3.: 17.03 Tropski čar — 17.35 Svet mladine — 18.35 Za družino — 19.00 Veselje z glasbo — 19.30 Aktualni šport — 20.00 Krivična obsodba, drama — 22.25 Nedelja v Varšavi.

Ponedeljek, 13. 3.: 18.35 Tečaj francoščine — 18.55 Okno k oceanu — 19.30 Čas v sliki — 20.15 77 Sunset Strip — 21.00 Telešport v ponedeljek — 22.20 Tale naš svet.

Torek, 14. 3.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Kommodore otoki — 19.13 Mathias Wiemann pripoveduje — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Don Giovani.

Sreda, 15. 3.: 11.03 77 Sunset Strip — 11.50 Telešport — 17.03 Mala veda o risanju — 17.35 Trio — 17.55 Kolesa na Holandskem — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Podobe iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Najlepše mesto na svetu — 21.15 Poslednji, drama.

Četrtek, 16. 3.: 12.00 Razvoj Dunaja v velemesto — 18.35 Italijanščina za začetnike — 19.00 Športni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zaljubljenci imajo težko — 22.15 Iz prve roke.

Petek, 17. 3.: 11.03 Koncert za mlade ljudi — 11.45 Časovni ventil — 18.35 Dihanje morja — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Hofrat Geiger — 22.00 Sedem dni časovnih dogajanj — 22.30 Z našimi najboljšimi priporočili.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 11. 3.: 16.10 Prenos športnega dogodka — 17.55 Obzornik — 18.15 Vsako soboto — 18.30 Oživele kranike — 19.15 Maska rdeče smrti, balet — 20.00 Dnevnik — 20.30 Humoreska Vase Popoviča — 21.30 Ben Casey — 22.20 Veseli klatež, glasbena komedija.

Nedelja, 12. 3.: 9.30 Narodna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Tisočkrat zakaj — 11.30 Nenavadni konj Champion — 12.00 Nedeljska konferenca — 14.30 Atletska tekmovanja v Pragi — 18.00 Dokumenti in čas — 18.30 Stari filigrani — 19.00 Mladinska igra — 20.00 Dnevnik — 20.45 Cikcak — 21.50 Izgubljeni v vesolju — 22.40 Portreti in srečanja.

Ponedeljek, 13. 3.: 10.40 Ruščina — 17.25 Mali svet — 17.40 Risanke — 17.55 Obzornik — 18.15 Lepe pesmi so prepevali — 19.15 Tedenski športni pregled — 20.00 Dnevnik — 20.30 Drama — 21.30 Glasba za vas — 21.45 Knjige, gledališče, film.

Torek, 14. 3.: 18.40 Torkov večer — 19.00 Svet na zaslonu — 20.40 Obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Kulturna panorama.

Sreda, 15. 3.: 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.05 Drejček in trije Marsovčki — 17.30 Ekspedicija — 17.55 Obzornik — 18.15 Združenje radovednežev — 19.00 Reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.35 Igra — 21.35 Jazz festival na Bledu.

Četrtek, 16. 3.: 11.00 Angleščina — 11.30 Glasbeni pouk — 17.10 Vijavaja — ringaraja — 17.55 Obzornik — 18.15 Mladinska tribuna — 18.35 Oddaja resne glasbe — 19.00 Vas za nasipom — 20.00 Dnevnik — 20.30 Aktualni pogovori — 21.10 Soročinski sejem, opera.

Petek, 17. 3.: 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.05 Oddaja za otroke — 17.55 Obzornik — 18.15 Brez parole — 20.00 Dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.37 Ekran na ekranu — 21.35 Majstri in vzorniki.

OGRAJE iz aluminija za vrt in okrog doma

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.
Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 281

Razen manjšega števila jabolčnih, hrušev in češpljevih drevesc po normalni ceni oddaja po znižanih cenah orehe, češplje, slive, maravdeljne, ribeze, kosmulje in vinske trte

DREVESNICA
POLZER
PRI ŠT. VIDU V PODJUNI

Ta teden vam priporočamo:

Lepe knjige po nizki ceni

- Franc S. Finžgar: **POD SVOBODNIM SONCEM**, zgodovinski roman o starih Slovenih, dve knjigi skupaj 480 str., br. 30 šil.
- Janko Kersnik: **KMETSKE SLIKE**, zbirka povesti iz kmečkega življenja, 108 str., pl. 23 šil.
- A. Serafimovič: **ŽELEZNA REKA**, roman iz časov ruske revolucije, 164 str., ppl. 16 šil.
- Anton Ingolič: **STAVKA**, roman iz življenja in bojev industrijskih delavcev, 312 str., ppl. 21 šil.
- Erich M. Remarque: **NOČ V LIZBONI**, roman o nemških emigrantih na begu pred nacizmom, 212 str., br. 18 šil.
- Ivan Tavčar: **MED GORAMI**, zbirka povesti iz življenja gorskih kmetov, 116 str., br. 20 šil.
- Lojze Kovačič: **KLJUČI MESTA**, zgodbe o vsakdanjih ljudeh iz predmestnih ulic, 224 str., br. 23 šil.
- Alojz Rebula: **KLIC V SREDOZEMLJE**, roman iz življenja primorskih Slovencev, 160 str., br. 8 šil.
- Ciril Kosmač: **IZ MOJE DOLINE**, zbirka novel iz kmečkega življenja, 236 str., br. 23 šil.
- Ladislav Mnačko: **SMRT SE IMENUJE ENGELCHEN**, roman o junaštvu slovaških partizanov, 256 str., br. 28 šil.

Knjigarna „Naša knjiga", Celovec, Wulfengasse

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Herausgeber, Verleger und Eigentümer: Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten; Chefredakteur: Rado Janežič, verantwortlicher Redakteur: Blaž Singer; Redaktion und Verwaltung: 9021 Klagenfurt, Gasometergasse 10, Telefon 56-24 — Druck: Drau Verlags- u. Druckgesellchaft m. b. H. Klagenfurt - Ferlach. — Zuschriften an: 9021 Klagenfurt, Postfach 124.